

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

PENKTADIENIS – FRIDAY, SAUSIO – JANUARY 21, 2011 • Vol. CII Nr. 14

Kaina 75 c.

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 01-20-11

PERIODICALS

Londonė aptariami visai Europai svarbūs uždaviniai

A. Kubilius susitiko su Didžiosios Britanijos premjeru D. Cameron.

ELTA nuotr.

Vilnius, sausio 20 d. (ELTA) – Ministras pirmininkas Andrius Kubilius ir jo vadovaujama delegacija Jungtinės Karalystės (JK) premjero David Cameron kvietimu dalyvauja Londone vykstančiuose JK, Šiaurės

ir Baltijos šalių ministrų pirmininkų susitikimuose. Devyni Šiaurės Europos valstybių premjerai, politikai, verslininkai, įmonių vadovai iš JK, Švedijos, Danijos, Suomijos, Norvegijos, Islandijos, Estijos, Latvijos ir

KULTŪRA

MENAS LITERATŪRA MOKSLAS

2011 M. SAUSIO 21 D. PRAŠEDU LITVAINIŠKINIŲ PIRMAI Nr. 40

IS UŽRAŠŲ SAVARTYNO

„... šiuo metu yra labai svarbi tema, kurią reikia aptarti...“

„... šiuo metu yra labai svarbi tema, kurią reikia aptarti...“

„... šiuo metu yra labai svarbi tema, kurią reikia aptarti...“

Šeštadienį — priedas Kultūra.

Lietuvos susitiko aptarti svarbių šiandienos iššūkių.

Susitikimuose svarstyta, kaip skatinti ekonomikos augimą, darbo vietų kūrimą, kaip didinti regiono konkurencingumą, užtikrinti socialinę gerovę, sėkmingai susitvarkyti su ekonomikos krize. **Nukelta į 6 psl.**

„Reprieve“ kritikuoja Lietuvos prokurorų darbą

Vilnius, sausio 20 d. (BNS) – Lietuvos prokurorams buvo nusiųsta informacija apie nusikaltimus, susijusius su galimais Centrinės žvalgybos valdybos (CŽV) kalėjimais, tačiau tais duomenimis nebuvo tinkamai pasinaudota, pareiškė žmogaus teisių gynimo organizacija „Reprieve“.

„Reprieve“ nesutinka su generalinio prokuroro versija ir yra sugluminta jo nesugebėjimo veikti pagal

mūsų tyrėjų pateiktą esminę ir detalią informaciją apie Lietuvoje įvykdytus sunkius nusikaltimus“, – teigiama organizacijos interneto svetainėje paskelbtame pranešime. Žmogaus teisių gynėjai sako nusiuntę Generalinės prokuratūros vadovui Dariui Valiui slaptos informacijos, kad CŽV tarp 2004 ir 2006 metų Lietuvoje slaptai buvo įkalinusi palestinietį Abu Zubaydah.

„Reprieve“ vėliau pateikė asmenų, kurie gali duoti parodymus, įskaitant ir A. Zubaydah, sąrašą, nurodė konkrečius CŽV atstovus, su CŽV siejamais lėktuvais besirūpinusius žmones Lietuvoje, liudininkus, mačiusius dvi „juodąsias“ vietas ir turinčius kaltės įrodymų“, – tvirtina „Reprieve“. Pasak pranešimo, organizacija nesulaukė jokio atsakymo į pateiktus pasiūlymus.

Organizacijos įkūrėjas Clive Stafford Smith Lietuvos prokurorų sprendimą nutraukti su CŽV kalėjimais susijusį tyrimą pavadino „dangstymo dangstymu“. Generalinė prokuratūra pranešė nutraukusi ikiteisminį tyrimą, susijusį su galimu CŽV kalėjimo veikimu Lietuvoje. Seimo ir prezidentės atstovai teigė, jog tyrimas gali būti atnaujintas gavus naujos informacijos.

Ričardas Berankis. ELTA nuotr.

R. Berankis iškopė į trečią „Australian Open“ ratą!

Melbourne, sausio 20 d. (ELTA) – Lietuvos tenisininkas Ričardas Berankis pirmą kartą per savo karjerą iškopė į „Grand Slam“ turnyro trečiąjį ratą. 20-metis lietuvis Melbourne vykstančio atvirojo Australijos teniso čempionato („Australian Open“), kurio prizų fondą sudaro 24 mln. Australijos dolerių, vyrų vienetų varžybų antrajame rate sutriuškino 21-ąją pasaulio raketę 29-erių metų argentinietį David Nalbandian. Susitikimas truko tik 59 minutes.

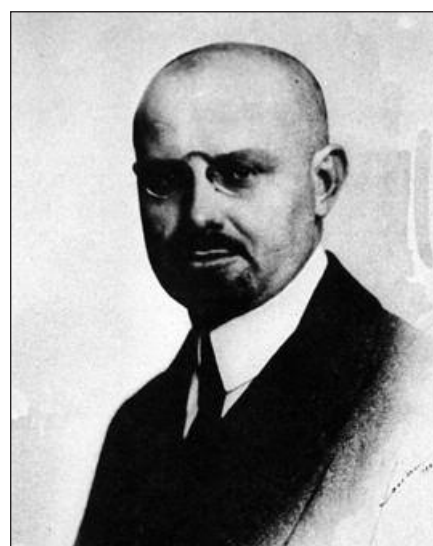
Vokietijoje įamžintas prezidento A. Stulginskio atminimas

Halė/Vitenbergas, sausio 20 d. (ELTA) – Martyno Liuterio universitete (Halė-Vitenbergas, Žemutinė Saksonija, Vokietija) atidengta atminimo lenta Lietuvos prezidentui Aleksandriui Stulginskiui (1885–1969). Iškilnėse dalyvavo žemės ūkio ministras Kazys Starkevičius.

Šios lentos atidengimo sumanytojas yra Vokietijos-Lietuvos bendruomenės vadovas, buvęs Vokietijos ambasadorius Lietuvoje Ulrich Rosengarten.

Šiandien Lietuvoje A. Stulginskis dažniau prisimenamas ir vertinamas kaip Nepriklausomybės akto signataras, prezidentas, o ne kaip žemės ūkio ir valstybės turtų ministras ar aktyvus žemdirbių pagalbininkas. Tuo tarpu pirmos nepriklausomos Lietuvos agropolitikai padėjo tvirtus pamatus mūsų valstybės žemės ūkio kūrimuisi.

A. Stulginskis buvo Lietuvos švietėjas, visuomenės veikėjas, iškilus politikas, aktyviai dalyvavęs Lietuvos atkūrimo byloje, dirbęs Lietuvos Taryboje, Seime, Vyriausybėje, vadovavęs šioms institucijoms, daug

Prezidentas A. Stulginskis.

ELTA nuotr.

nuveikęs spaudos baruose, jis svariai prisidėjo prie Lietuvos bankininkystės sistemos sukūrimo, ūkininkų telkimo, visada kovojęs už jų teises. Net pasitraukęs iš aktyvaus politinio gyvenimo A. Stulginskis išliko jautrus pilietis, rėmęs kultūrą, studentus, neturtingas šeimas.

Šiame numeryje:

- Sportas. Futbolas, kalnų slidinėjimas, pasaulio sporto naujienos (p. 2, 8)
- Vertinimai atskleidžia demokratijos krizę (p. 3)
- R. Kriauciūno skiltis (p. 3, 11)
- Gera būti kartu (p. 4)
- Komentarai. A. Palecki, atsipeikėkite (p. 5, 11)
- „Ambersail“ dienoraštis (67) (p. 9)
- Čikagos lituanistinėje mokykloje paminėta Laisvės gynėjų diena (p. 10)

Valiutų santykis

1 USD — 2.57 LT
1 EUR — 3.45 LT

DRAUGAS

4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629
TEL.: 773-585-9500 • FAX: 773-585-8284 • WWW.DRAUGAS.ORG

Redakcijos žodis

Lietuva planuoja papildyti savo šalies biudžetą, prisiviliodama užsieniečius naudotis palyginus nebrangiomis ir kokybiškomis medicinos paslaugomis. 2011 m. paskelbti Sveikatos turizmo metais. Lietuva kol kas nėra įtraukta nei į pasaulio, nei į Europos medicinos turizmo žemėlapius, o medicinos paslaugų eksportas sudaro tik neįžymią dalį viso Lietuvos paslaugų eksporto. Specialistai neabejoja, kad mūsų šalis galėtų pritraukti medicinos turistus, siūlydama jiems plastinės chirurgijos, odontologijos, širdies chirurgijos, ortopedijos ir traumatologijos ir kitas medicinos paslaugas. Nuo šiol tai padaryti bus paprasčiau, kadangi Europos Parlamentas patvirtino dokumentą, kuris leis piliečiams kitoje ES šalyje gauti tas sveikatos paslaugas, kurias gauti jie turi teisę savo valstybėje, už jas jiems bus atlyginama suma, numatyta jų sistemoje. Įdomu, kaip šios naujovės paveiks medicinos turistų srautus iš JAV, kadangi ir iki šiol nemažai mūsų tautiečių, prispaudus ligai, rinkdavosi kelis kartus pigesni, o dažnai – ir kokybiškesnį gydymą Lietuvoje.

Redaktorė Loreta Timukienė

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589. Tel.: 773-585-9500.

Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices.

Subscription Rates: \$150.00.

Postmaster: Send address changes to

Draugas – 4545 W. 63rd Street,
Chicago, IL 60629-5589.

Mažindami pašto išlaidas, pakvitavimų už prenumeratą nesiuočiame. Prie pavardės ir adreso, siųsdami laikraštį pažymime, iki kada prenumerata galioja.

Draugo prenumerata yra mokama iš anksto.

GARBĖS PRENUMERATA

(metams kasdiena, paskelbta) \$250.00
JAV

Metams \$150.00 • 1/2 metų \$80.00 • 3 mėn. \$57.00
Pirma klasė: kasdien \$340.00 • visos savaitės \$240.00

Kanadoje (USD)

Metams \$390.00 • 1/2 metų \$210.00
• 3 mėn. \$110.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis

Oro paštu

Metams \$615.00 • 1/2 metų \$315.00
| Lietuvą reguliariu paštu
Metams \$120.00 • 1/2 metų \$66.00

TIK ŠEŠTADIENIO LAIDA:

JAV

Metams \$95.00 • 1/2 metų \$70.00
• 3 mėn. \$48.00

Kanadoje (USD)

Metams \$150.00 • 1/2 metų \$120.00
• 3 mėn. \$75.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis

Oro paštu

Metams \$220.00 • 1/2 metų \$120.00
| Lietuvą reguliariu paštu
Metams \$70.00

Vyriausioji redaktorė – Dalia Cidzikaitė
redakcija@draugas.org

Kultūrinio šeštadienio priedo redaktorė –
Renata Šerelytė

rainbow.vilnius@gmail.com

Moderatorius – kun. Viktoras Rimšelis

- Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija dirba kasdien, nuo 7:00 iki 3:00, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos atsiunčiamos, gavus prašymą, ką nors skelbti.
- Redakcija straipsnius taisy savo nuožiūra. Nenaudotų straipsnių nesaugo. Siunčiant prašome pasilikti kopiją.

El-paštas:

rastine@draugas.org
skelbimai@draugas.org
administracija@draugas.org

SPORTO

APŽVALGA

FUTBOLAS

Paruošė Ed. Šulaitis

„Lituanicos“ salės varžybos artėja prie pabaigos

„Lituanicos“ futbolo klubo (kita-taučių vadinamas „Liths“) suorganizuotos salės futbolo pirmenybės jau artėja prie pabaigos.

Sausio 8 d. buvo sužaistos paskutinės antrojo rato rungtynės, kuriomis baigėsi reguliarius jų sezonas. Juose „Kauno“ ir „Vilniaus“ komandos sužaidė lygiosiomis (5:5). „Vilniaus“ komandai net 3 įvarčius pelnė Edvinas Trinkūnas. Tačiau jį pralenkė Mindaugas Palaima iš „Kauno“ komandos, įmušęs 4 įvarčius.

Antrose rungtynėse „Pokerio klubas“ nugalėjo „Nevėžį“ – 8:6. Pir-

mame šių komandų susitikime tokiu pat rezultatu buvo laimėjęs „Nevėžis“.

Dabar šios 4 komandos varžysis pusfinaliuose (po dvi rungtynes), o tada nugalėtojai rungsis baigiamajame susitikime.

Reguliarus sezono lentelėje 1 vietą iškovojo „Kaunas“ (11 taškų), 2. „Vilnius“ (10), 3. „Nevėžis“ (7) ir 4. „Pokerio klubas“ (6 taškai).

Kaip visada rungtynės vyksta „Megaplex“ sporto komplekse (15301 S. Bell Rd., Homer Glen, IL), šeštadienių popietėmis.

Futbolo sirgaliai išrinko 2010 m. geriausių žaidėjų komandą

Europos futbolo sąjunga (UEFA) sausio 19 d. pranešė žaidėjų pavardes futbolo sirgalių sudarytos 2010 metų geriausios komandos, kuri buvo išrinkta oficialioje Sąjungos interneto svetainėje. Į komandą pateko šeši Ispanijos futbolininkai, pernai iškovoję Pasaulio pirmenybių Pietų Afrikoje taurę.

Apklausoje dalyvavo 410,000 futbolo gerbėjų. Jie daugiausia balsų atidavė Ispanijos „FC Barcelona“ klube žaidžiančiam argentiniečiui Lionel Messi. Geriausiu treneriu pripažintas portugalas Jose Mourinho, dabar treniruojantis Ispanijos Madrido „Real“ vienuolikę.

V. Romanov pirks ir Rusijos futbolo komandą

Lietuvos verslininkas, rusas Vladimir Romanov, kuriam priklauso trys futbolo klubai (Edinburgo „Hearts“ – Škotija, Kauno BFK ir Minsko „MTZ Ripo“) bei Lietuvos

krepsinio vicečempionai Kauno „Žalgiris“, dar nori įsigyti Maskvos srities – Ramenskojės „Saturn“ – 2 (dublerių) vienuolikę, nes jam nepavyko įsigyti šio klubo pagrindinės komandos.

A. LAUKAIČIUI ĮTEIKTAS LTOK ŽYMUO

Sporto žurnalistas pagerbtas Australijoje

EDVARDAS ŠULAITIS

Neseniai šiame laikraštyje rašėme apie vieną žymiausių išeivijos sporto ir sportinės spaudos darbuotojų Antaną Laukaitį, gyvenantį kengūrų krašte Australijoje, bet daug keliausių ir po kitas šalis, įskaitant Lietuvą bei Ameriką.

Šių metų sausio pirmoje pusėje savo 85-metį šventęs vyras buvo pagerbtas Lietuvos tautinio olimpinio komiteto (LTOK), kuris per savo atstovą – LTOK švietimo direktorių Algį Gudiškį – sukaktuvininkui jo namuose įteikė olimpiniais ženklais papuoštą sidabrinę lėkštę su įrašu:

Nukelta į 8 psl.

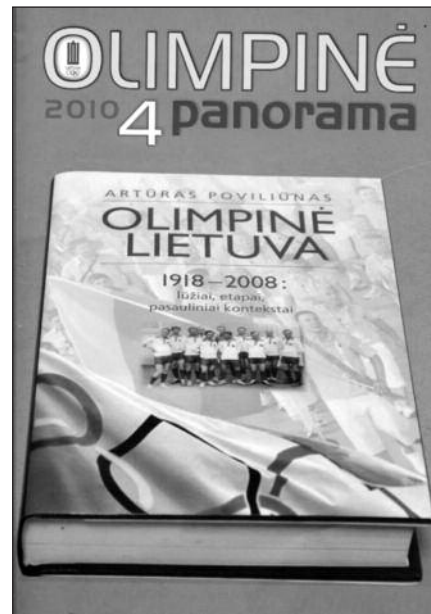
Antanas Laukaitis priima dovaną iš LTOK atstovo Algio Gudiškio (d.).

Į NAUJĄ „OLIMPINĖS PANORAMOS“ NUMERĮ ŽVELGIANT

EDVARDAS ŠULAITIS

Šiomis dienomis mus pasiekė ilgai iš Vilniaus keliavusi „Olimpinė panorama“ – ketvirtasis 2010-ųjų metų žurnalo numeris, o skaičiuojant nuo jo leidimo pradžios – jau 32-asis.

Tai Lietuvos tautinio olimpinio komiteto (LTOK) leidinys, redaguojamas patyrusio žurnalisto Broniaus Čekanausko, spaudos srityje dirbančio jau ne vieną dešimtmetį.

Naujo „Olimpinės panoramos“ numerio viršelis.

Kaip jau įprasta ir šiame numeryje redaktorius, taip pat ir leidėjas, LTOK prezidentas A. Poviliūnas išsako savo mintis. Šį kartą pacituosime tik Čekanausko rašinio gana įdomią pabaigą. Jis rašo: „2011-ieji pagal kinų kalendorių bus Triušio metai. O tasai gyvūnelis – ne tik švelniakailis ilgausis. Sakoma, kad Triušio metais gimę žmonės mėgsta patogumus, turi puikų skonį, neretai nuolaidžiauja savo silpnybėms. Bet jeigu pirmenybę teikia darbui, o ne pramogoms, dažniausiai pasiekia užsibrėžtą tikslą. Triušiai pasižymi stipria valia, būna labai atkaklūs. Puikios ir sportininkams itin reikalingos savybės. Gal naujieji metai bus dar sėkmingesni Vilijai Sereikaitei, Justinui Kinderiui, Linai Grinčikaitei, Karoliui Baužai ir kitiems mūsų triušukams...“

Daug įvairios medžiagos ir nuotraukų

Šio numerio 64-ioose puslapiuose yra daug įdomių straipsnių, trumpesnių žinučių bei gal apie šimtinių skoningų spalvotų nuotraukų, kurios šį leidinį tik dar labiau traukia paimiti į rankas.

Čia nemažai vietos skiriama olimpinė žaidynių, 2012-aisiais vykusių Londono, temai. Pateikiamas kandidatų į jas sąrašas. Jame Lietuvos sportininkai suskirstyti į tris grupes – pradedant geriausiaisiais, vidutinio pajėgumo ir menkesnio lygio.

Į geriausiųjų sąrašą (jame 10 žmonių) įrašyta ir šiuolaikinės penkiakovės specialistė Donata Rimšaitė, kuri ne taip seniai pareiškė, kad palieka Lietuvos rinktinę ir bandys gauti Rusijos pilietybę, kad galėtų atstovauti Rusijos olimpiečiams. Sąrašė jau nebėra ir garsios maratoniškės Živilės Balčiūnaitės, kuri, atrodo, vartojo neleistas medžiagas. Tik antrajame sąrašė matome kitą Balčiūnaitę – Eglę, kuri yra 800 m bėgikė.

Nukelta į 8 psl.

VERTINIMAI ATSKLEIDŽIA DEMOKRATIJOS KRIZĘ

SAULIUS SPURGA

Sausio 13-ąją, kuri Lietuvoje minima kaip Laisvės gynėjų diena, organizacija „Freedom House“ paskelbė naujo tyrimo „Laisvė pasaulyje 2011 m.“ rezultatus, atskleidžiančius politinių teisių ir pilietinių laisvių raidą. Šie rezultatai nėra džiuginantys – jau penktus metus iš eilės pasaulyje didėja laisvės suvaržymai. Tai ilgiausias laikotarpis per 40 tyrimo metų, kai laisvės rodikliai pasaulyje prastėja.

Demokratijos kokybės smukimas siejamas su pasauline finansų krize. Įvedant griežtas finansines priemones ne viename krašte buvo pamirštos demokratijos taisyklės. Tačiau šis reiškinys išryškėjo dar prieš finansų krizę. Ne išimtis – ir buvusios komunistinės valstybės. Prieš tapdamos Europos Sąjungos (ES) narėmis šios šalys stengėsi pasitempti, vykdė demokratines reformas, kurios atitiktų demokratijos reikalavimus. Dabar šie motyvai išnyko, o ES iš esmės neturi jokių instrumentų savo narių vidaus politikai paveikti, nebent pažeidimai įgytų tikrai didelį mastą.

Didžioji Vakarų spauda jau „nukalė“ naują populiarią sąvoką – „Rytų Europos putinizacija“. Tiesa, visų pirma linksnuojama Vengrija. 2010-ųjų balandį dešinioji Vengrijos partija „Fidesz“ per rinkimus gavo 66 proc. vietų parlamente ir nuo to laiko žengė ne vieną radikalų žingsnį. Ypač kliūva du su žiniasklaida susiję įstatymai, pagal kuriuos į reguliuojančią instituciją buvo susodinti partijos žmonės ir jiems buvo suteikta teisė žiniasklaidos priemonėms skirti didžiules baudas. Ironiška, kad Vengrija nuo sausio pradėjo pirmininkauti ES. „The Washington Post“ vedamasis pasiūlė boikotuoti Vengrijos dabar organizuojamus tarptautinius susitikimus, o buvęs „The Economist“ redaktorius Bill Emmott net pasiūlė Vengriją išmesti iš ES. Tačiau teisybės dėlei reikia pripažinti, kad nors procesams Vengrijoje klijuojama „putinizacijos“ etiketė, pokyčiai šioje šalyje kol kas nėra iš tolo neprimena Rusijos režimo grimasų.

Minėtasis „Freedom House“ tyrimas Lietuvos padėtį politinių teisių ir pilietinių laisvių srityje įvertina aukščiausiais taškais. Regione smuko dviejų valstybių – Vengrijos ir Latvijos – rodikliai. Pažymima, kad Latvijoje kilo pavojus žiniasklaidos leidėjų nepriklausomybei.

Daug nuodugnesnis „Economist Intelligence Unit“ demokratijos pokyčių tyrimas atskleidė dar dramatiškesnį vaizdą. Demokratija eizėja net ir Vakarų Europoje. Palyginti su 2008-aisiais, demokratijos padėtis pablogėjo 15 iš 21 Vakarų Europos valstybių. Graikija, Italija ir Prancūzija, pagal „The Economist“ reikalavimus 2008 metais buvusios visiškai demokratiškos valstybės, 2010-aisiais jau perkeltos į „valstybių su demokratijos trūkumais“ grupę. Rytų Europa, jai šiame tyrime priskiriamos 28 šalys, yra pasaulio regionas, kuriame demokratijos nuostoliai didžiausi. Lietuvos rodikliai pablogėjo, bet, esant bendram smukimui, tarp 167 valstybių Lietuva pakilo iš 42 į 41 vietą.

Iki maždaug 2005 metų demokratija pasaulyje sparčiai plito, daugėjo demokratiškos valstybių. Šiuo metu demokratija jau neatrodo tokia patraukli. Kilus finansų krizei susvyravo pasitikėjimas Vakarų valstybėmis. Demokratiją diskreditavo mėginimas ją eksportuoti į Artimuosius Rytus. Daugelyje pasaulio regionų stiprėja sparčiai besivystančios milžiniškos Kinijos įtaka. Kinija yra autoritarinė valstybė, o jos kaimynė Indija demokratinė, bet tai nepadeda Indijai sparčiau vystytis. 1990-aisiais Kinijos ir Indijos bendrojo vidaus produkto (BVP) dalis vienam gyventojui buvo apylygė, o pagal dabartinius rodiklius Kinijos BVP daugiau nei dvigubai didesnis nei Indijos. „Economist Intelligence Unit“ analitikai pažymi, kad dauguma rusų nereikia susirūpinimo dėl autoritarinių pokyčių jų šalyje. Jie patenkinti pajamų augimu ir suteikiamomis kai kuriomis asmeninėmis laisvėmis, įskaitant užsienio keliones.

Tyrimas patvirtina žinomą tiesą, jog Lietuvoje yra ypač žemas pasitenkinimas demokratijos veikimu krašte. Juo patenkinti tik 18 proc. gyventojų, o, pavyzdžiui, 12 Rytų Europos valstybių (ES narių ir kandidatų) vidurkis – 33 procentai. Vis dėlto manau, kad Lietuvos žmonės puikiai įvertina demokratijos jiems suteikiamas galimybes ir Rusijos kelio niekada nesirinktų. Tačiau aki vaizdi Lietuvos problema – praraja, skirianti valdančiuosius ir visuomenę.

Nenorėčiau sutikti, kad padėtį čia esmingiau pataisytų rinkimų sistemos reforma, kaip daug kas siūlo. Techninėmis ir procedūrinėmis priemonėmis giluminių problemų neišspręsi. Reikia daugiau galių suteikti pilietinei visuomenei, sudaryti sąlygas, kad jos balsas būtų išgirstas. Šalia to būtina vykdyti kryptingą politiką, kuriant vidurinę klasę, skatinant smulkųjį ir vidutinį verslą.

Praėjusiais metais JAV agentūra USAID paskelbė Nevyriausybinę organizacijų (NVO) tvarumo rodiklius, kurie atspindi 2009 metų padėtį. Jie atskleidžia, kad NVO padėtis Lietuvoje pirmą kartą po septynerių metų suprastėjo. Tiesa, pastaruoju metu pastebima kai kurių teigiamų pokyčių: Vyriausybė priėmė Nevyriausybinę organizacijų plėtros koncepciją, sudaryta NVO reikalų koordinacijos komisija. Žinoma, tai tik daigeliai. Nematyti požymių, kad Vyriausybė pasirengusi nagrinėti ir spręsti esminius klausimus, tokius kaip visuomeninių pastangų vaidmens didinimas savivaldoje ir primant valstybės sprendimus. Valdžios sprendimai vis dar neretai primena kūjo kirčius. Harmoningoje valstybėje sprendimai turėtų labiau linkti kompromiso, įvairių nuomonių pusėn.

„Lietuvos žinios“

Saulius Spurga – Lietuvos žurnalistas, Mykolo Romerio universiteto dėstytojas, sekretorius. Buvęs naujienų svetainės *Omni.lt* vyr. redaktorius, *Balsas.lt* redakcinės kolegijos pirmininkas. Dirbo „Laisvosios Europos radijo“ korespondentu, savaitraščio „Atgimimas“ redaktoriumi.

Amerikietiškas futbolas – laiko gaišinimas ar atgaiva?

ROMUALDAS KRIAUCIŪNAS

Tiems, kurie tuoj pat nori išgirsti mano nuomonę dėl čia iškeltos klausimo, – tik laiko gaišinimas. Su tuo nesutiks bent 150 milijonų žiūrovų, kurie šių metų vasario 6 dieną prilips prie televizorių ir žiūrės „Super Bowl XLV“ žaidynes. Jos vyks Kaubojų stadione, Arlington, Texas. Žaidynių pradžia 6:30 val. vakaro JAV rytinio pakraščio laiku. Šalia milijonų prie televizorių, pačiame stadione gali būti apie 100,000 žiūrovų, nors tiksliai nežinau, kiek tame stadione žmonių telpa. Šiose žaidynėse grumsis „American Football Conference“ ir „National Football Conference“ lygų laimėtojai.

Lyg ir paruošdamas „Draugo“ skaitytojus tam įvykiui, Aleksas Vitkus savo skiltyje aiškino, „Kaip suprasti ir pamėgti amerikietišką futbolą“ („Draugas“, 2011 m. sausio 14 d.). Jis gražiai paaiškino žaidimo taisykles, bet mano pomėgio futbolui kartelės tikrai nepakėlė. Jo skiltį skaitydamas sužinojau, kad grumsis „Bears“ su „Patriots“, nors neužsiminta, kuriuose miestuose tos komandos yra. Tai man nesvarbu. Vitkus savo skiltį daugiau taiko merginoms ir moterims.

Jo duota informacija buvo naudinga ir man, nes šia sporto šaka niekada nesidomėjau ir nesidomiu. Teisybę pasakius, maždaug 1955 metais kartu su kitais kolegais studentais dalyvavau tokio futbolo žaidynėse Urbana, Illinois. Tai University of Illinois buveinė, kur tais laikais studijavo daug lietuvių. Aš ten nestudijavau, bet turėjau daug draugų. Ėjau į žaidynes, nes visi kiti ėjo, ir nenorėjau vienas likti. Geriausiai atsimenu ne pačias žaidynes, o draugų pasirošimą joms, kai su šviršktais į apelsinus leido vodiką porciją, kad per žaidynes būtų linksčiau.

Pasak Vitkaus, pats žaidimas užtrunka vos 60 minučių, bet su visomis pertraukėlėmis gali užtrukti ir iki 2.5 val. ar ilgiau, jeigu pridedamas papildomas laikas. O ką, manote, prie televizorių prilipę veikia? Atspėjote. Jie dėlto geria. Jeigu po kojomis maišosi vaikučiai ar nelaimingos žmonos, jie atgaivos ieško taip vadinamuose sporto baruose.

Po maždaug trisdešimties metų man vėl teko dalyvauti šios sporto šakos žaidynėse, gal net trijose. Vyriausias sūnus Aidas pradėjo žaisti gimnazijos futbolo komandoje ir norėjo, kad tėvas pamatytų jo pastangas. Ką gi, ten buvau, šalau ir nuobodžiačiau, bet tuo pačiu širdyje džiaugiausi sūnaus energija ir ryžtu. Dabar internete skaitau, kad „Super Bowl“ prasidėjo keletą metų po sūnaus gimimo. Pirmos žaidynės įvyko 1967 m. sausio 15 d. Memorial Coliseum, Los Angeles mieste. Praėjus porai metų, atsikraustėme į Lansing, MI, kuris ribojasi su East Lansing miesteliu, priklausiusiu Michigan State University, turintį apie 42,000 studentų. Kiekvieną rudenį ten, kaip ir visoje Amerikoje, studentai tiesiog eina iš proto dėl amerikietiško futbolo.

Kitas įvykis, iki atvykimo į Michigan man nematytas, yra metinis stirnų medžiojimas. Kaip ir futbolas, šis užsiėmimas yra vyrų rankose. Su medžiojimo sezono pradžia automobilių fabrikai sumažina gamybą, nes ten dirbantys vyrai, įdomiu sutapimu, pirmąją medžiojimo sezono dieną ar visą savaitę vis „suserga“ ir į darbą neatvyksta. Dirbant protinės sveikatos centre kartą ar du kartus teko klausyti jaunų motinų nusiskundimus, kad jų vyrai medžiojimą vertina labiau negu jas, nes kitaip jų nepalikėtų vieni su mažamečiais vaikais. Tokioms moterims apbūdinti yra sugalvotas „medžiojimo našlių“ terminas.

Galima sakyti, kad gyvenau amerikietiško futbolo kultūros apsuptas, bet vis tiek tuo sportu nesidomėjau. Su laiku pamačiau, kad ši sporto šaka nėra vien tik sporto įvykis, bet ir visuomeninis įvykis, apie kurį prieš svarbias žaidynes ir po jų daug spėliojama, kalbama bei analizuojama. Nesijungdamas prie visų tų pokalbių, išmokau mandagiai klausyti ir kartas nuo karto nusišypsoti.

Visuomenės susidomėjimą universitetų žaidynėmis viršydavo „Super Bowl“. Žiniasklaida daug dėmesio skirdavo ne tik žaidynių rodyti bei jų aprašymams, bet ir specialiai tai progai paruoštomis reklamoms. Kitą dieną tos reklamos specialistų būna įvertinamos, skelbiami laimėtojai. Nepaisant reklamos kokybės, verslininkai sumoka daug milijonų dolerių, kad jų prekes pamatytų milijonai žiūrovų. Ne visi žiūrovai atidžiai tas reklamas stebi, nes reikia atlikti ir gamtinius reikalus. Didmiesčiuose vandens tiekimo įmonės iš anksto pasiruošia turėti atsarginio vandens, nes vienu laiku daug vandens nuleidžiant gali ištuštėti turima vandens atsarga. Vandens tiekimo inžinieriai sako galį pagal vandens sunaudojimą gana tiksliai nustatyti, koku laiku per „Super Bowl“ žaidynes įterpiamos reklamos.

Amerikietiško futbolo pradžia laikomi 1874 metai. Tais metais Cambridge, MA du kartus susitiko Montreal ir Harvard universitetai. Pradžioje šis žaidimas vadinosi „Boston žaidimu“. Vėliau jis keitėsi ir paplito tik Amerikoje, tarp akademinio jaunimo. Tarpkoleginė futbolo sąjunga buvo įkurta 1873 m. Jos steigėjais buvo Harvard, Yale, Princeton, Columbia ir Rutgers universitetai. Čia buvo nustatytos pagrindinės žaidimo taisyklės, pagal kurias buvo leidžiama sviedinį nešti rankomis. Taip šis žaidimas galutinai atsiskyrė nuo europietiško futbolo žaidimo (bostoniškė „Lietuvių enciklopedija“).

Nukelta į 11 psl.

SEATTLE, WA

Gera būti kartu

NOMEDA LUKOŠEVIČIENĖ

Ranka nekyla rašyti apie Seattle lietuvius tik kaip apie darnią, draugišką kelių kartų bendruomenę. Nuosirdus bendravimas riša visą gyvenimą čia praleidusius vyresniosios kartos atstovus su tais, kurie Tėvynę paliko neseniai arba atvyksta dabar. Mes esame šeima! Šeima su gana dideliu būriu vaikų, kurie užaugę (kaip pas tą lietuvių ūkininką) lieka šeiminkauti namuose arba, laikui atėjus, iškeliauja laimės ieškoti svetur. Ne-trūksta mums žentų ir marčių. Kiekvienas lietuvis, lauktas ar atsitiktinai atsiradęs prie mūsų slenksčio, yra pakviečiamas užėiti, priglaudžiamas ir pamaitinamas. Čia ir užsimezga tas stiprus ryšys, peraugantis į jausmą, kad, būdami toli nuo Lietuvos, radome namus ir sau artimus žmones.

Išvykdami iš Tėvynės išsivežėme ne tik jos ilgesį, bet ir gimtąją kalbą, papročius, šventes. Prisiminę daugiamžę tradiciją praėjusių metų gruodžio 11 dieną dviejų šimtų sietliškių šeima Latvių bendruomenės namuose susėdo prie šv. Kūčių stalo. Šventę pradėjome malda greta esančioje bažnytelėje. Susikaupimo minutės dalyvaujant šventose Mišiose, kurias aukojo kun. Antanas Saulaitis, gražino mintimis prie to, kas kiekvienam brangiausia – mylimų žmonių, kažkur toli po sniego patalais užmigusias Tėvynės. Lūpose tirpo maldos šnabždesys skirtas Aukščiausiamam.

Visai kaip pas mamą

Kiek neįprastas lietuviškų šv. Kūčių vakarui Seattle lietus pliaupė kaip iš kibiro. Iš bažnytelės į šventinę pastogę sugužėjusiems svečiams buvo malonu klausytis smuiku ir kanklėmis apvainikuotų Kalėdos dainų, sveikintis su senais draugais, susipažinti su naujais. Atsivėrusios salės durys pakvietė prie kalėdinio simbolio – skarotos eglės. Kaip būdavo vaikystėje pas mamą, visus pasitiko šiuoždantis šienas po sniego baltumo linine staltiese ir tas artumas, tas nenusakomas gerumo jausmas, kuris tikrai neaplenkė nė vieno iš mūsų. Baltoje lėkštėje kiekvieno šeimos nario laukė kalėdaitis ir šiaudinė žvaigždutė – papuošalas eglutei. Norėjosi, kad šio vakaro geroji energija

keliuotų į kiekvienus namus. Visuotinis bruzdesys, linksmas juokas, pašnekiesių nuotrupos nutilo akimirksniu, kai lyg šv. Mišių tęsinys, lyg stebuklų pradžia prie skarotos eglės pasigirdo giesmės „Tyli naktis“ pirmieji akordai. Kun. Saulaitis pasveikino visus susirinkusius ir palaimino mūsų šventinį stalą. Visi laužėme kalėdaitį – meilės, vienybės ir draugystės simbolį, prisiminėme negalėjusius būti šalia, sergančius, išėjusius Anapilin. Kiekvienas uždegėme žvakelę, ir žiburėlių jūra nuvilnijo per visą salę. Dar šilčiau, dar jaukiau tapo.

Patiekalų rungtynės

Sakoma, kad dvylika pasninko valgių išskiria Kūčių vakariene iš visų kitų. Dvylika? Čia jau ir nusikaltome. Stalus nuklojo dvidešimt šešių šeiminių paruošti gardžiausi patiekalai. Juk dar lapkričio mėnesį susibėgome į vieną trobą „suraityti“ daugiau nei dviejų tūkstančių virtinėlių su grybais. Tiek daug kočelių vienoje vietoje dar neteko matyti, o tikros, dar iš Lietuvos atsivežtos mūsų močiūčių „mėsmales“ dirbo pilnu pajėgumu. Kūčiukai dingo nuo stalų pirmieji, nes vaikai tik ir laukė leidimo vaišintis. Jei būtų galėjusios, silkės būtų rungtyniausiasios, kurios „patalas“ buvo gardžiausias. O rungtis buvo dėl ko: kepintos morkytės, riešutai, baravykai, svogūneliai, burokėliai, gardžiausi marinatai. Dar rudenį surinkti įvairiausi grybai (raudonikiai, baravykai, ruduokės, kazlėkai), pakliuvę iš pintinių į išradingų šeiminių rankas, o vėliau į permatomus stiklainius, dabar mažuose dubenėliuose puikavosi ant ilgų stalų. O ką jau ir besakyti apie įmantriai keptą žuvį ir klasikinius savo receptais, bet nepakartojamų skonių mišrinių derinius. Išdidūs ant stalų pūpsėjo aguonų pieno ir kisieliaus ašočiai. Net duonelę kepėme patys. Ir juodą, ir baltą.

Kūčių burtai ir kalėdinės linksmybės

Kai akys dar lyg ir norėjo šio bei to paragauti, o pilvelis sakė, jog nėra tam jokių galimybių, visų akys nukrypo į sceną, kurioje lyg varnėnų būrys jau rikiavosi „Vakarų“ choras. Dirigento mostas. Nubangavo, nuvil-

Sutinkame svečius.

Svarbiausio svečio apsilankymas.

nijo ir vėl kiekvieną širdį grybštelėjo kalėdinės giesmės, skaitomos Vinco Mykolaičio-Putino eilės. Atidavėme duoklę ir Kūčių vakaro burtams. Visokio ilgumo šiaudai, žadėdami sėkmę ateinančiais metais, vadavosi iš po lininės staltiesės tiek jauno, tiek vyresnio svečio rankomis. Daug džiaugsmingų šūksnių ir nuostabos. Apvainikuotas šiaudo karūna, Kūčių vakaras užleido vietą linksmajam kalėdiniam spektakliui „Senelės pasaka“. Perskaityti šią, dar iš vaikystės mintinai išminktą Salomėjos Nėries poemą, užtruktų gal tik minutėlę, bet mūsų entuziastų grupė iliustravo kiekvieną poemos eilutę nesukbedama, įsijausdama – gavosi ištiesas spektaklis. Sunku pasakyti, kas turėjo daugiau malonumo – žiūrovai ar aktoriai. Bet žaviausias buvo atradi-

mas, kad mūsų šeima, besididžiuojanti trimis tautinių šokių kolektyvais ir choru, dabar drąsiai gali svajoti ir apie mažą, bet mielą teatriuką. Tiek turime entuziazmo ir talentingų žmonių!

Dovanų sulaukė netoli 60 vaikų

Tris pusnynuose įmigusius nykštukus pažadino pas vaikus atskubėjęs Kalėdų senelis. Dovanų maišas toks sunkus, o Senelis jau tiek mylių sukūręs... Taip norisi tą dovaną gauti kuo greičiau (visi vaikai žino, kad lietuviškas Kalėdų Senelis atneša laukiamiausią knygą), bet maišas dar drūtai užrištas, ir vaikams tenka pašokti svarbiam svečiui – Senelis irgi neatsilaiko, nelieka nuošalyje. Pagaliau maišas „prakiūra“... Tiesa, nepaminėjau, kad vaikų buvo netoli šešiasdešimties. Gražus skaičius?

Šokio ratelyje

Muzikantai vėl ima į rankas smuiką, kankles, būgną, žvangučius, o linksmą muziką verčia kojas pačias kilnotis, imti kaimyną už rankos, dainuoti, šėlti ratelyje. Šoka ir jaunas, ir senas, šoka ir mūsų paaugliai! Kas nešoka – vėl kloja lėkštėn dar neparagautą žuvies muštinuką ar marinuotą grybuką. Rytoj juk viso to ant savo stalo jau neberasi. Skanaus!

Deja, net ir mieliausi renginiai, kurių ruošimui ir įgyvendinimui atiduodame ištiesus mėnesius, kažkada baigiasi. Jau vėlai, vėlai po vidurnakčio, kai išvargę, bet laimingi sugrįžome namo, padėjau galvą ant pagalvės ir prisiminiau poeto Sigito Gedos žodžius: „Buvau išėjęs į Lietuvą.“

Autorė yra Seattle LB leidžiamo laikraščio „Tulpė Times“ redaktorė.

Kūčių vakarą širdis džiugino „Vakarų“ choro atliekamos giesmės.

Remigijaus Audėjaitio nuotraukos

KOMENTARAS

Algirdai Palecki, atsipeikėkite!

IRENA TUMAVIČIŪTĖ

1968-ieji metai įėjo į pasaulio istoriją su gausybe įvairių sąjūdžių: demonstracijos prieš karą Jungtinėse Amerikos Valstijose, Prahos pavasaris, studentų judėjimai Prancūzijoje ir Vokietijoje ir kt.

Studentų revoliucijų įkvėpėjai buvo kairiųjų pažiūrų, tai pasakytina ir apie Vokietijos jaunimą. Jų programines nuostatas, pagijęs po pasikėsinimo, savo disertacijoje „Dėl azijietiškojo ir Vakarų Europos kelio į socializmą skirtumų“ išdėstė idėjinis Vokietijos studentų revoliucijos vadas Rudi Dutschke. Jis išivaizdavo vokiečių kelią į socializmą be Maskvos, Rytų Berlyno ar Bejing vadovavimo.

Kuo Vokietijos studentų revoliucija skyrėsi nuo visų kitų? Daugelis istorikų šiandien yra tos nuomonės, kad studentų sąjūdis buvo riksmas, protestas dėl tėvų tylėjimo, dėl vengimo kalbėti apie nacionalsocializmo laikus. Jaunajai kartai atrodė, kad, praėjus 23 metams po karo, Vokietija yra soti ir labai patenkinta savimi. Dėl silpnos parlamentinės opozicijos studentai, intelektualai ir menininkai įkūrė neparlamentinę opoziciją. Jos nariai aktyviai reiškėsi vidaus ir užsienio politikos klausimais. Šiame straipsnyje apsiribosime tik kai kuriomis vidaus politikos detalėmis, kurios neminimos lietuviškoje „Vikipedijoje“.

Jaunųjų „sąjūdininkų“ nuomone, visuomeninėje politinėje Vakarų Vokietijos sistemoje ir įstaigose buvo labai daug buvusių nacių veikėjų, todėl jie pradėjo vadinamąjį „ilgąjį žygį per valdžios įstaigas“, reikalauti, kad tuos veikėjus pakeistų jaunais žmonėmis iš jų gretų – tik tada bus galima įgyvendinti tikras reformas.

Tos neparlamentinės opozicijos nariai, vėliau – Studentų revoliucijos dalyviai, paskelbė kovą oficialiems autoritetams mokyklose, universitetuose, teismuose, net namie. Jie reikalavo, kad būtų viešai įvertinta rudoji nacionalsocialistinė praeitis. Kelis metus Vokietijos spaudoje mirgėjo straipsniai, kuriuose buvo jaudinančių pasakojimų, kaip suaugę vaikai ar vaikaičiai, sužinoję tiesą apie nacistinę tėvų ar senelių praeitį, atsisakė davę palikimo, jaunuoliai atgailaudami vykdavo slaugyti koncentracijos stovyklas ar getus išgyvenusius ligotus žmones.

Vokiškose svetainėse gausu medžiagos, kaip žymių nacionalsocialistų veikėjų vaikai iki šiol kenčia dėl kaltės už savo tėvus. Vienas ryškiausių pavyzdžių yra 1946 m. mirties bausmė nuteisto buvusio Lenkijos generalinio gubernatoriaus Hans Frank sūnus Niklas, žinomas žurnalistas ir rašytojas (g. 1939). Vaikystėje jis žaisdavo Vavelio pilyje, buvo lyg ir „mažasis Lenkijos princas“. Bet Niklas Frank šiandien nėra malonu

Nelinkėčiau nė vienam penktosios kolonos, enkavedisto ar savo tautai nusikaltusio komunistinio veikėjo vaikui patirti bent dalį to širdies skausmo, kurį teko išgyventi tūkstančiams trijų ar dviejų kartų sugrįžėlių, atstumtų ne tremtin pasmerkusių okupantų, o patriotais save laikusių lietuvių.

prisiminti vaikystės aplinką, nes jam gėda dėl to, kas nacių okupacijos metais vyko Lenkijoje, kad jo tėvo sąžinę slėgė šešių milijonų lenkų ir žydų žūtis, nors jo tėvas savo rankomis nežudė nei lenkų, nei žydų, pats buvo žinomo žydų kilmės teisininko Karl Frank sūnus.

Niklas Frank 1987 m. parašė romaną „Tėvas. Sąskaitų suvedimas“, kuriame su negailestingu atvirumu rašė apie nusikalstamą tėvo veiklą. Niklas buvo negailestingas ir motinos atminimui, jai skyrė knygą „Mano vokietė mama“.

O kaip dėl tėvų ar senelių, stambaus kalibro sovietinių kolaborantų, nusikalstamos veiklos „atgailaujama“ Lietuvoje? Neteko girdėti, kad kas nors būtų atsisakęs paveldėto namo ar buto ar būtų nuėjęs slaugyti neįgalių buvusių politinių kalinių. Praėjus dvidešimčiai metų po komunizmo hidros agonijos, lietuviško Kvisling vaikaitis atvirai pareiškia, jog didžiuojasi savo seneliu, neigia 1940-ųjų metų sovietinę okupaciją.

Lietuvoje kaip legenda platinamas faktas, kad Justas Paleckis, 1940 m. birželio pabaigoje supratęs rusų okupantų tikruosius kėslus, „dėl smarkaus nervų sutrikimo“ buvo izoliuotas Pažaislio vieloje. Bet tai jam nesutrukdė liepos 5 d. vykdyti visus Dekanozov reikalavimus ir paskelbti „Liaudies seimo“ rinkimus, o netrukus pasmerkti tremčiai ir žūčiai

aukščiausius Lietuvos pareigūnus.

Vaikaitis gali teisintis, jog tai buvo Stalin laikais, sakyti, kad antrosios sovietų okupacijos pradžioje J. Paleckis skyrė lėšų (iš savo kišenės?) parvežti kelių dešimčių tremtyje žuvusių lietuvių vaikams. Bet po to į neaprepiamus Sibiro plotus riedėjo ešelonai su dešimtimis tūkstančių kitų lietuvių vaikų.

Po Stalin mirties daugelis politinių kalinių neturėjo iliuzijų, kad lietuviškieji Maskvos kolaborantai juos pasitiktų atgailaudami. Bet miško darbininkais, sielininkais, kolchoznikais tapę ūkininkai buvo naivesni ir manė, kad po Stalin mirties jie Lietuvoje laukiami. Deja...

***

Matydama Algirdo Paleckio skelbiamą ištikimybę savo seneliui, norėčiau vieno ūkininko šeimos pavyz-

d. Lietuvos Tarybų Socialistinės Respublikos Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo įsaką, draudžiantį buvusiems Lietuvos vyriausybės, politinių partijų vadovams, patizanams, nukentėjusiems už pasipriešinimą sovietų valdžiai, grįžti į Lietuvą. Pažeidėjams numatyta 5 metai bausmės. Dokumentą pasirašė J. Paleckis ir S. Naujalis.

Šių eilučių autorė priklauso prie 1947 m. ešelonų vaikų. Mano seneliai buvo ūkininkai, turėjo 24 ha žemės. Bet tremimo byloje pridurta, jog tremiami kaip buožės ir už banditizmo palaikymą. Kadangi turbūt reto ūkininko byloje nebuvo kaltinimo „banditizmo“ palaikymu, tai daugelis, kaip ir mūsų šeima, 1957 m. išbraukta iš „specpereselencų“ sąrašų, grįžę 1958 m., buvome priskirti J. Paleckio ir J. Naujaliao minimiems „nuteistiems už banditizmą ir atlikusiems bausmę“.

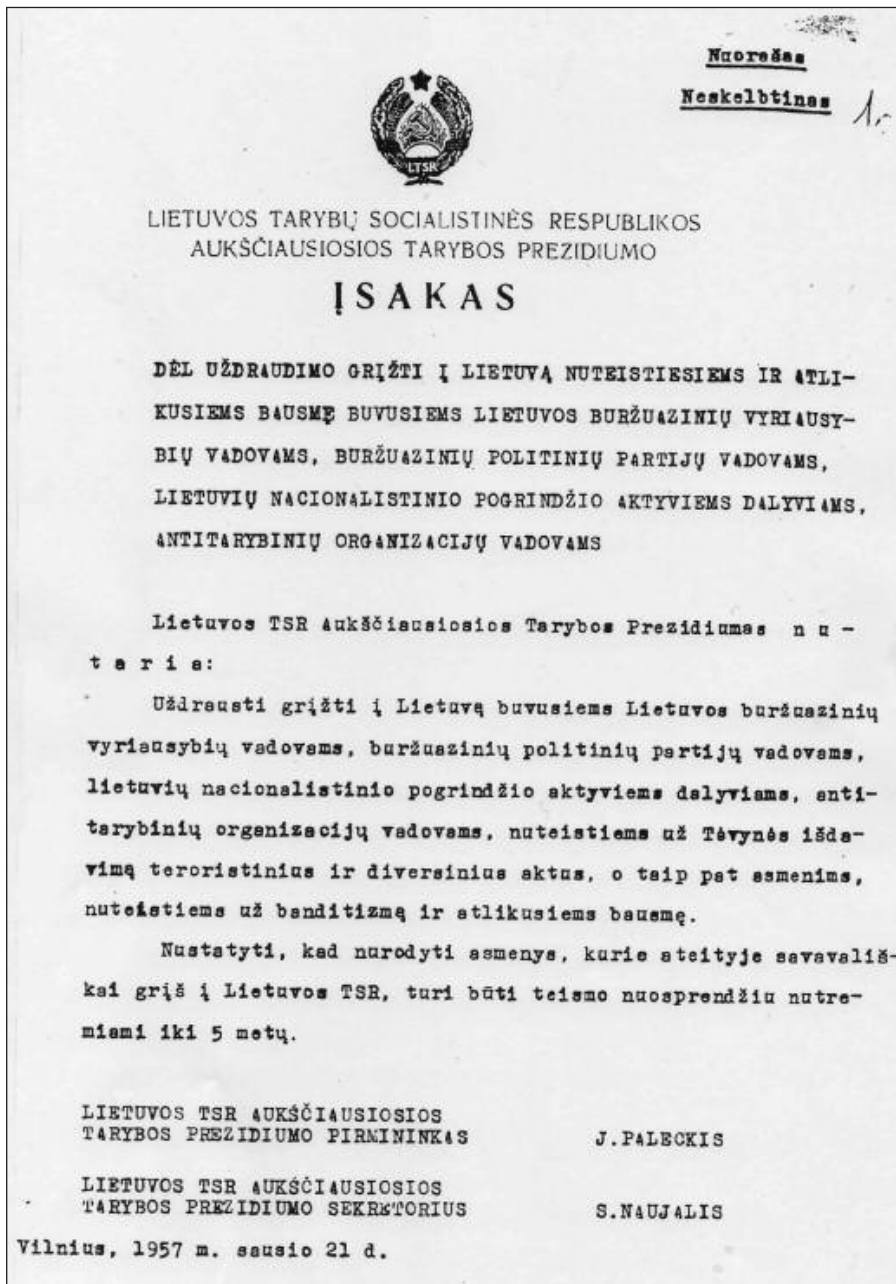
1958 m. žiemą grįžome mama, brolis aštuntokas ir aš – penktokė. Apsigyvenome mamos tėvų nuomojamoje trobelėje Kaunatave. Mamos tėvas, kuriam 1947 m. užteko drąsos palikti didžiulį ūkį, kad išvengtų Sibiro, ir kuris su močiute iki mirties 1972 m. gyveno, nuomodamasis kur nors trobelę ar kambarėlį, buvo iš prigimties menininkas – griežė smuiku – ir diplomatas.

Broliui reikėjo baigti rusišką mokyklą – jį priglaudė Klaipėdoje 6 kvadratinė metrų kambarėlyje su dukra gyvenusi, nuo tremties pabėgusi mamos sesuo. Tėvas su savo neįgaliais tėvais grįžo pavasarį į gimtąjį Dirmeikių kaimą prie Tryškių. Atsimenu, koks pasimetęs buvo tėvas, kai, grįžęs iš Vilniaus, kur bandė ieškoti teisybės, sužinojo, jog mūsų neregistruoja.

Nukelta į 11 psl.

džiu parodyti, kaip būtent Justo Paleckio parašu ir po Stalin mirties buvo laužomi tūkstančių Lietuvos patriotų likimai, kaip dešimtys tūkstančių ešelonų vaikų, Chruščiov laikais ir vėliau grįžę į Lietuvą, pažino savo Tėvynę kaip pamotę su akmeniu ir visą gyvenimą su baltu pavydu žiūrėjo į tuos, kurie bet kada galėjo grįžti pasišildyti prie gimtojo židinio, vaikščioti vaikystės takais.

Turiu galvoje 1957 m. sausio 21

J. Paleckis, V. Dekanozov ir V. Vitkauskas.

Šiuo įsaku buvusiems Lietuvos vyriausybės, politinių partijų vadovams, partizanams, nukentėjusiems už pasipriešinimą sovietų valdžiai, buvo uždrausta grįžti į Lietuvą.

Vilnius, sausio 20 d. (URM info) – Užsienio reikalų ministras Audronius Ažubalis (nuotraukoje kairėje) sausio 18 dieną apsilankė Lietuvos kariuomenės Krašto apsaugos savanorių pajėgų (KASP) štabe Vilniuje ir susitiko su KASP vadu pulkininku leitenantu Romualdu Moldariu. Ministras pasveikino savanorių pajėgas 20-ųjų įkūrimo metinių proga. **URM** nuotr.

Isteigta B. Brazdžionio premija

Kaunas, sausio 20 d. (ELTA) – Kauno miesto savivaldybės taryba pritarė siūlymui įsteigti lietuvių poeto, literatūros kritiko Bernardo Brazdžionio premiją. Premija 10,000 litų – bus kasmet teikiama rašytojams, literatūrologams už per pastaruosius dvejus parašytus aukšto lygio kūrinius. Pinigai bus skiriami iš Kultūros programos – šiai premijai numatyta 7,000 litų.

Šiam siūlymui pritaria ir Lietuvos rašytojų sąjunga, taip pat jos Kauno skyrius. „Šia premija ne tik deramai pagerbtume Lietuvai daug nusipelnusį poetą, bet ir prisidėtume prie 'Tautos šauklio' atminimo išsaugojimo. Manau, kad B. Brazdžionio premija bus prestižinė premija“, – sakė Kauno miesto meras Andrius Kupčinskas.

B. Brazdžionis gimė Biržų apskrities Stebeikėlių kaime. Nuo 1908 m. su tėvais gyveno JAV. 1914 m. grįžo į Lietuvą. Pradžios mokyklą lankė Pasvalyje, Žadeikiuose. 1921–1929 m. mokėsi Biržų gimnazijoje. 1929–1934 m. Vytauto Didžiojo universiteto Hu-

manitarinių mokslų fakultete studijavo lietuvių kalbą ir literatūrą. 1931 m. B. Brazdžionis išleido eilėraščių rinkinį „Amžinas žydas“. Nuo 1937 m. poetas dirbo „Sakalo“ knygų leidykloje, nuo 1940 m. – Maironio literatūros muziejaus direktorius. 1944 m. pasitraukė į Vakarais.

Gyvendamas Bostone, JAV, dirbo „Lietuvių enciklopedijos“ Visuotinės literatūros skyriaus redaktoriumi, 1949–1950 m. redagavo vaikų laikraštį „Eglutė“. Nuo 1955 m. gyveno Los Angeles. 1955–1972 m. – žurnalo „Lietuvių dienos“ vyriausias redaktorius.

1989 m. B. Brazdžionis apdovanotas Popiežiaus Jono Pauliaus II medaliu „Pro ecclesia et pontifice“, 1998 m. – Šv. Grigaliaus Didžiojo Riterių Komandieriaus ordinu. 1998 m. B. Brazdžionis apdovanotas Didžiojo Lietuvos kunigaikščio Gedimino I laipsnio ordinu, 1996 m. – Šaulių žvaigžde.

B. Brazdžionis mirė 2002 m. liepos 11 dieną. Palaidotas Kauno Petrašiūnų kapinėse.

Londonė aptariami visai Europai svarbūs uždaviniai

Atkelta iš 1 psl.

Įvairių renginių, konferencijų, dalykinių pokalbių metu šalių atstovai, siekdami gerinti regiono bendradarbiavimą, dalijasi gerąja patirtimi, įgyvendinant konkrečius politinius sprendimus, pertvarkas ir sėkmingus projektus.

Savo viešnagę Londone premjeras A. Kubilius pradėjo susitikimu su banko „Barclays Capital“ pirmininko pavaduotoju – pasikeitė nuomonėmis apie padėtį pasaulio finansų rinkose, aptarė „Barclays“ veiklos Lietuvoje plėtros planus.

Lietuvos Respublikos ambasadoje Londone premjeras A. Kubilius surengė dalykinius pietus su įtakingais JK „smegenų centrų“ (think tank) atstovais. Susitikime buvo diskutuojama apie kokybiškai geresnių santykių su artimiausiais Lietuvos kaimynais galimybes, vadovaujantis ES Rytų partnerystės programa.

Premjeras A. Kubilius paminėjo, kad visai Europai yra svarbus uždavinys – sukurti abipusiškai naudingus ir privalomus santykius su Rusija. „Lietuva yra tos nuomonės, kad pragmatiškai santykiai su Rusija ar Baltarusija taip pat turėtų būti grindžiami ir prielaida dėl tarptautinių įsipareigojimų vykdymo, taip pat, kad jų valdžia vadovausis tokiomis vertybėmis kaip laisvė, demokratija, žmogaus teisės, teisinės valstybės principai“, – sakė A. Kubilius.

Buvo pasikeista nuomonėmis ir apie padėtį Baltarusijoje, Lietuvos santykius su Lenkija, Ukraina, Gruzija, Moldova. Premjeras A. Kubilius taip pat davė išsamius interviu „BBC World“ ir „Bloomberg TV“, susitiko su šeštos pagal dydį pasaulyje draudimo bendrovės „Aviva“ vadovais. Lietuvos Vyriausybės vadovas pasiūlė apsvaistyti galimybę steigti operacinį paslaugų centrą (back office) Lietuvoje, apimantį IT, apskaitos ir darbuotojų paslaugų teikimą, aptarnaujant „Aviva“ žemyninės Europos verslą, bei atkreipė dėmesį į sėkmės pavyzdžius ir sukauptą gerąją Lietuvos patirtį aptarnaujant kitas tarptautines bendroves.

Naujų užsienio investicijų pritraukimas į Lietuvą padės sugrąžinti kvalifikuotus emigrantus, sakė premjeras A. Kubilius po susitikimo su galimais investuotojais. Komentuodamas emigracijos padėtį, A. Kubilius kaip pavyzdį pateikė Airiją, kuriai informacinių technologijų bendrovių pritraukimas padėjo susigrąžinti nemažai emigrantų.

„Kol nesukursime tokios ekonomikos, kuri gebėtų kurti gerai apmokamas darbo vietas, kur reikalingos žinios, tol lietuvaičiai nepradės grįžti. Tačiau tokią ekonomiką kuriant reikalinga darbo jėga ir be lietuvių grįžimo to nepadarysime. Čia vienas kitą skatinantys veiksniai“, – sakė A. Kubilius.

Lietuva tikisi žalos atlyginimo už Sausio 13-ąją

Vilnius, sausio 20 d. (BNS) – Lietuva tikisi sulaukti žalos atlyginimo iš Rusijos už kruviniuosius Sausio 13-osios įvykius, teigia užsienio reikalų ministras Audronius Ažubalis.

„Tikimės geros valios ženkle iš Rusijos vyriausybės sprendžiant žmogiškojo gailesčio ir atitinkamos žalos atlyginimo klausimą“, – rusų dienraščiui „Kommersant“ ir naujienų agentūrai „Interfax“ kalbėjo ministras.

„2011 metais minime 20-ąsias Rusijos ir Latvijos diplomatinių santykių atkūrimo ir 20-ąsias tragiškų Sausio 13 dienos įvykių metines. Šios progos gali atverti naujas galimybes dvišalio dialogo plėtrai“, – pridūrė jis.

Lietuva šiemet pirmininkauja Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijai (ESBO), tad A. Ažubalis teigia kaip šios organizacijos at-

stovas vasario pradžioje atvyksiantis į Maskvą.

Bandydama nuversti teisėtai išrinktą ir nepriklausomą valstybę atkūrimą paskelbusią Lietuvos valdžią sovietų kariuomenė 1991 metų sausio 13 dieną Vilniuje jėga užėmė televizijos bokštą bei Radijo ir televizijos pastatą. Desantininkams nutraukus televizijos ir radijo laidas darbą pradėjo Kauno radiofonas ir televizija Sitkūnuose.

Sovietų kariuomenė tuomet neišdrįso pulti Aukščiausiosios Tarybos-Atkuriamojo Seimo rūmų, kuriuos saugojo dešimtys tūkstančių taikių žmonių. Tačiau prie televizijos bokšto nebuvo išvengta aukų – desantininkams pradėjus su karine technika važinėti po minią ir šaudyti į beginklius žmones žuvo 14 ir buvo sužeisti daugiau nei tūkstantis laisvės gynėjų.

Lietuvos televizijoje – laida iš Washington, DC

Washington, DC, sausio 20 d. (LR ambasados JAV info) – Lietuvos televizija (LTV), padedama Lietuvos Respublikos ambasados JAV, nufilmavo laidą dvidešimtosios Sausio 13-osios metinėms pažymėti, kurioje žymūs JAV žurnalistai ir politikos veikėjai diskutavo apie pasaulio žiniasklaidos vaidmenį 1991 metais, nušviečiant įvykius Lietuvoje ir įtaką siekiant tarptautinio pripažinimo.

Pasak diskusijas vedusio Paul A. Goble, kuris yra buvęs JAV Valstybės sekretoriaus James A. Baker specialusis patarėjas Baltijos šalių klausimais, „pernelyg daug žmonių Lietuvoje ir Jungtinėse Valstijose, išgirde apie sausio 13-ąją, pagalvoja apie kokias nors futbolo rungtynes, o ne apie įvyki, pakeitusį pasaulį, nors dėl to, kas tą vakarą dėjos Vilniuje, sovietų imperijos išlikimas tapo neįmanomas“.

1977 metais pirmąkart į Lietuvą atvykęs David Satter, buvęs „The Wall Street Journal“ specialusis korespondentas, laidoje sakė Baltijos šalimis susižavėjęs vaikystėje, stebėdamas pavergtųjų šalių demonstracijas Čikagoje.

Buvęs JAV Kongreso narys Don Ritter prisiminė, kad kai kuriems kitiems politikams pats „pavergtųjų tautų“ pavadinimas atrodė įtartinas, ir jei ne išeivių bendruomenės, Kongresui nebūtų pakakę ryžto paremti Lietuvą. Jis vadovavo po tragiškų įvykių Vilniuje į Lietuvą atvykusiai delegacijai.

Tuometė JAV Visuomeninio radijo (NPR) korespondentė Ann Cooper pasidalino šiltai prisiminimais apie priešais parlamentą gyvenusią ir

grupę užsienio žurnalistų priėmusią šeimą bei tai, kaip Vytautas Landsbergis gražia anglų kalba jos kolegų paklausė: „Ar tiesa, kad prezidentas Bush užmiršo Lietuvą, nes dabar rūpinasi Persijos įlanka?“

Be kitų, laidoje matysite ir Vytauto Landsbergio bei tuomečio jo atstovo spaudai, dabartinio Užsienio reikalų ministro Audroniaus Ažubalio prisiminimus, aktyvių lietuvių išeivijos veikėjų, Lietuvos trumpabangininkų atstovo Remigijaus Vaičiaus interviu ir specialią P. Goble padėką šiems informacijai be pertraukos visame pasaulyje teikusiems radijo mėgėjams, buvusių „NewsWeek“ ir „Washington Post“ žurnalistų pasakojimus.

Washington žiniasklaidos muziejaus „Newseum“ įrašų studijoje filmuojama laida stebėjo apie 150 žmonių – JAV administracijos, Kongreso, nevyriausybinių organizacijų atstovai, Lietuvių Bendruomenės Washington nariai, buvę „Amerikos balso“ bendradarbiai. Viena jų, dabartinė LTV laidos „Teisė žinoti“ vedėja Rita Miliūtė sako, kad rengti laidą kartu su P. A. Goble – ir garbė, ir iššūkis. „Taip nutiko, kad 1991-uosius sutikau Washington ir į Vilnių per Maskvą išskridau jau po to, kai kariškiai užėmė spaudos rūmus; minint lemtingų įvykių metines vėl teko būti Washington. Tik visai nemaniau, kad po dvidešimties metų pasirošimą laidai aptarinėsiu su P. Goble.“

Specialią laidą LTV rodys sausio 24 dieną, 6:45 val. v. Lietuvos laiku. Laidos įrašą bus galima pažiūrėti internete, adresu www.lrt.lt

Rastos vertingos knygos

Vilnius, sausio 20 d. (ELTA) – Martyno Mažvydo biblioteka, tvarkydama savo pagalbinius fondus, sudėtus Vilniaus šv. Jurgio bažnyčioje, rado senų knygų. Netikėta tai, kad tarp jų rastos ir XIX a. knygos, kurias parašė garsioji Rokiškio grafitė Sofija Tyzenhauzaitė.

Tai – prancūzų kalba rašytos „Litvanijos“, išleistos Nicoje 1887 m., „Atsiminimai apie Aleksandrą I ir

Napoleoną I“, išleisti 1862 m. taip pat Nicoje ir „Grafių Komarovskių Gertrūda“, išleista 1875 m. Tris knygas, užsigulėjusias lentynose, muziejus netrukus atsigabens į Rokiškį.

Anot muziejininkų, ši žinia ne tik labai įdomi, bet ir vertinga: pasitvirtino tai, kas iki šiol tik numanyta – grafitė S. Tyzenhauzaitė parašė daugiau knygų, nei buvo patvirtinta iki šiol.

Pasaulio naujienos

JAV ir Kinija pasirengusios bendradarbiauti sprendžiant Šiaurės Korėjos ir Irano branduolinių problemas. EPA nuotr.

JAV ir Kinijos prezidentų nuomonių skirtumai išlieka

Washington, DC, sausio 20 d. (BNS) – JAV prezidentas Barack Obama ir Kinijos vadovas Hu Jintao nesutarė dėl žmogaus teisių, tačiau stengėsi nugalinti dvišalių santykių aštrius kampus, žadėdami stiprinti pasitikėjimą.

Per seniai lauktą oficialų apsilankymą Jungtinėse Valstijose Hu Jintao išsakė Kinijos prezidentui neįprastą komentarą, kad jo šalyje dar reikia „daug“ nuveikti žmogaus teisių srityje, tačiau pabrėžtinai nesutiko su B. Obama išsakytu universalių žmogaus teisių apibrėžimu. Vėliau abu prezidentai sausą diplomatinę kalbą iškeitė į iškilmingus valstybinius pietus Baltuosiuose rūmuose, kur dalyvavo kai kurios žvaigždės.

Tačiau per spaudos konferenciją nesimatė beveik jokių ženklų, kad valstybių vadovai išsprendė nesutarimus dėl juonio kurso, Kinijos rinkų atvirumo arba kitų strateginių klausimų, nors anksčiau buvo paskelbta apie dešimčių milijardų dolerių vertės sutartis dėl JAV eksporto.

Kita vertus, abi šalys pažadėjo toliau vystyti bendradarbiavimą, sprendžiant opiausias pasaulio problemas. B. Obama taip pat pasveikino Kinijos iškilimą į didžiausių pasaulio galybių ratą ir išreiškė viltį, kad abi šalys pradės „draugiškos konkurencijos“ erą. JAV prezidentas taip pat atvirai išdėstė, kad kuriose srityse JAV nesutaria su Kinija, reikalaujamas palankesnių sąlygų Amerikos bendrovėms, primindamas, kad juonio kursas „per žemas“, taip pat ragindamas vystyti dialogą su Tibeto dvasinio vadovo Dalai Lama atstovais.

B. Obama, jaučiantis spaudimą dėl fakto, kad kitais metais po jo

Nobelio taikos premiją pelnęs disidentas Liu Xiaobo yra kalinamas Kinijoje, pripažino, kad Bejing politinė sistema kitokia nei Amerikos, tačiau pabrėžė nevensiantis kelti klausimų dėl žmogaus teisių.

Hu Jintao aiškino, kad Kinija padarė „milžinišką pažangą“ žmogaus teisių srityje, tačiau argumentavo, kad jo didžiulė šalis susiduria su daugeliu socialinio ir ekonomikos vystymosi problemų. „Tikime, kad taip pat turime atsižvelgti į skirtingas nacionalines aplinkybes, kai kalbame apie universalią žmogaus teisių reikšmę“, – pareiškė Hu Jintao, tačiau pripažino, jog dar „daug reikia nuveikti Kinijoje žmogaus teisių srityje“.

Anksčiau JAV pareigūnai atskleidė, kad Kinija planuoja pasirašyti su Washington sutarčių dėl pirkimų iš Amerikos, kurių bendra vertė sieks net 45 mlrd. dolerių. Bejing ketina įsigyti 200 keleivinių lėktuvų „Boeing“ už maždaug 19 mlrd. dolerių. Šis užsakymas paremtų B. Obama pastangas įtikinti amerikiečius, kad jo ambicinga užsienio politika gali duoti naudos šalies ūkiui, nuste kentam didžiausios per kelis pastaruosius dešimtmečius ekonomikos krizės. Pareigūnai minėjo, kad sutartys su Kinija padėtų išlaikyti 235,000 darbo vietų Jungtinėse Valstijose.

B. Obama šioje spaudos konferencijoje taip pat sakė, kad jiedu su Hu Jintao nori, jog Šiaurės Korėja nutrauktų „tolesnes provokacijas“, taip pat sutiko, kad Korėjos pusialio paskelbimas nebranduoline zona yra „pirmaeilis tikslas“.

Bendrame pranešime vadovai išsakė susirūpinimą dėl Šiaurės Korėjos urano sodrinimo programos. Bejing šiuos nuogastavimus viešai išreiškė pirmą kartą.

A. Lukašenka grasina atsakyti į ES apribojimus

Minskas, sausio 20 d. (BNS) – Baltarusija į Europos Sąjungos (ES) apribojimus atsakys griežtomis priemonėmis. Prezidentas Aleksandr Lukašenka pavedė vyriausybei apsvartyti galimą atsaką į ES apribojimus.

„Jei kas nors mėgins paskelbti šaliai ekonominius ar kokius kitus apribojimus, mes turėsime nedelsiant parengti atsakomąsias priemones, tarp jų – ir griežtas“, – pareiškė A. Lukašenka Minske per konsultacijas su ministras.

Po prieštarų A. Lukašenka

perrinkimo šalies prezidentu Europos Parlamentas pareikalavo naujų apribojimų Baltarusijos vyriausybei.

16 metų Baltarusiją autoritariškai valdantis A. Lukašenka, oficialiais duomenimis, gruodžio 19 d. vykusiuose rinkimuose prezidentu perrinktas 80 proc. balsų dauguma. Opozicijos, kuri kaltina vyriausybę rinkimų rezultatų klastojimu, protestus milicija numalšino jėga. Buvo suimta 600 žmonių, tarp jų – septyni buvę kandidatai į prezidentus. Tarptautinė bendrija sukritikavo rinkimus.

EUROPA

BRIUSELIS

Europos Sąjungos (ES) diplomatinės vadovė patvirtino, kad ES svarsto galimybę uždrausti Baltarusijos prezidentui Aleksandr Lukašenka atvykti į Sąjungos teritoriją dėl susidorojimo su opozicijos protestuotojais po prezidento rinkimų. „Svarstome galimybę atnaujinti draudimą prezidentui ir kitiems Baltarusijos valdininkams atvykti į ES teritoriją, jei sulaikytieji asmenys nebus greitai paleisti“, – teigė vyriausioji ES įgaliotinė užsienio politikos ir saugumo klausimais Catherine Ashton.

TALINAS

Turistas iš Peterburgo, kurį sausio 9 dieną Talino senamiestyje sužalojo krisdamas varveklis, mirė Šiaurės Estijos regiono ligoninėje. Nelaimė 29-erių vyriškį ištiko vakare. Policija, tirdama įvykio aplinkybes, pradėjo baudžiamąją bylą dėl sunkaus kūno sužalojimo, padaryto per neatsargumą. Už tai gresia iki 3 metų laisvės atėmimo bausmė.

BERLYNAS

Vokietijos kanclerė Angela Merkel pirmą kartą aiškiai palaikė Prancūzijos siūlymą dėl bendros Europos ekonominės vyriausybės sukūrimo. Iki šiol Berlyno atsakas į šį siūlymą buvo gana santūrus. Stebėtojų manymu, Vokietijos politikai baiminasi, kad Paryžius mėgins taip primesti visai euro zonai nuosavą aktyvios valstybinės pramoninės politikos modelį, kurį Vokietija vertina kaip gana neveiksmingą.

CIURICHAS

Buvęs Šveicarijos bankininkas Rudolf Elmer, kuris „WikiLeaks“ atskleidė slaptą informaciją apie turtingus mokesčių vengėjus, pripažintą kaltu pažeidęs griežtus Šveicarijos bankų sistemos slaptumo įstatymus. Teismas R. Elmer skyrė daugiau nei 6,250 dol. baudą. Teisėjas atmetė kaltintojų reikalavimą buvusiam bankininkui skirti 8 mėnesių laisvės atėmimo bausmę. R. Elmer sakė, kad slaptą informaciją iš „Ju-

lius Baer“ banko pirmiausia perdavė mokesčių pareigūnams, vėliau – „WikiLeaks“ ikūrėjui Julian Assange.

MADRIDAS

Ispanijos policijos pareigūnai per pirmąją operaciją prieš baskų separatistinę grupuotę ETA nuo tada, kai organizacija paskelbė apie ilgalaikes paliaubas, sulaikė 10 asmenų. Sulaikytieji įtariami ryšiais su organizacijų politine vadovybe. Praėjusią savaitę ETA paskelbtoms ilgalaikėms paliauboms Ispanijos valdžia nepritarė ir pareiškė, kad to per maža, norint išspręsti konfliktą.

AZIJA

TUNISAS

Tunise sulaikyti 33 nuverstojų prezidento Zine al-Abidine Ben Ali šeimos nariai, Prezidento artimieji buvo sulaikyti, kai bandė išvykti iš šalies. Pareiškime per televiziją laikinasis Tuniso vadovas Fouad Mebazaa pažadėjo „visiškai atsiriboti“ nuo praeities, sukurti nepriklausomą teisingumo sistemą ir užtikrinti žiniasklaidos laisvę. Naujoji vyriausybė taip pat pareiškė paleisianti visus politinius kalinius.

JAV

WASHINGTON, DC

Taikos korpuso ikūrėjas Sargent Shriver, kuris taip pat buvo kandidatas į JAV viceprezidento pareigas, būdamas 95 metų mirė viename Washington priemiestyje. JAV prezidentas B. Obama pareiškė, kad velionis buvo „vienas iš ryškiausių šviesulių didingiausioje kartoje“. S. Shriver buvo vienas iš svarbiausių veikėjų savo svainio JAV prezidento John F. Kennedy administracijoje, taip pat vienas iš ilgiausiai dirbusių Demokratų partijos aktyvistų.

AUSTRALIJA

CANBERRA

Pietrytinio Australijos Kerang miestelio gyventojai raginami nedelsiant palikti savo namus dėl didelio potvynio grėsmės. Kerang pareigūnai teigė, kad gyventojai turi apsirūpinti atsargomis mažiausiai trims dienoms ir palikti savo namus, kol patvinsios Loden upės vandens lygis dar labiau nepakilė. Dideli potvyniai nesiliauja kai kuriose Victoria valstijos dalyse.

ATLANTIC Express Corp.

1-800-775-SEND
www.atlanticexpresscorp.com

<p>Ocean Freight</p>	<p>Krovinių gabenimas laivu į visas pasaulio šalis.</p>
<p>Auto Export</p>	<p>Krovinių gabenimas lėktuvu į visas pasaulio šalis.</p>
<p>Small Packages</p>	<p>Automobilių pirkimas bei siuntimas į visas pasaulio šalis.</p>
<p>Trucking</p>	<p>Krovinių pervežimas visoje Amerikoje.</p>
<p>Air Freight</p>	<p>Smulkių siuntinių siuntimas bei pristatymas į namus Lietuvoje, Latvijoje, Estijoje</p>

8801 78th Ave Bridgeview, IL 60455 Tel. 1 708-599-9680
Fax. 1 708-599-9682 Tel. 1 800-775-7363

PASAULIO SPORTO NAUJIENOS

Parengė Paul Triukas

Pergalę šventė A. Kofler

Praėjusį savaitgalį vyko vienintelis šuolių nuo trampolino pasaulio taurės sezono etapas ne Europoje.

Pirmąsias savaitgalio varžybas

Sapporo (Japonija) laimėjo vokiečių Severin Freund. 22-ųjų metų Vokietijos atstovas aplenkė antrą vietą užėmusį Adam Malysz. Antrąją etapą laimėjo austras Andreas Kofler. Antras tąkart liko S. Freund, trečias – T. Morgenstern.

Po 15 etapų sezono pirmąją T. Morgenstern – su net 1,223 taškais. Antrą vietą užima jo tautietis A. Kofler (771 tšk.), trečią – šveicaras Simon Ammann (753 tšk.).

Kiti trys etapai vyks Zakopane (Lenkija) sausio 21–23 dienomis.

„Dakar“ lenktynes pirmą kartą laimėjo N. Al-Attayah

Pirmą kartą savo karjeroje tradicinį „Dakar Rally“ („Dakar lenktynes“) laimėjo Kataro atstovas Nasser Al-Attayah.

Automobilių grupėje lenktyniaujantis Al-Attayah į priekį įsiveržė po aštuntojo greičio ruožo. Tada jis įgijo 5 minučių persvarą prieš vardą gynusį Carlos Sainz. Ispanui Sainz pavyko pora minučių sumažinti atsilikimą, tačiau vienuoliktojo ruožo metu jis patyrė keistoką avariją ir nukrito į trečiąją vietą, nuo pirmaujančiųjų atsilikdamas 1 valanda ir 27 minutėmis. Nors likusius du ruožus dukart pasaulio lenktynių (WRC) nugalėtojas ir laimėjo, Al-Attayah pranašumo užteko. Galutinėje įskaitytoje Al-Attayah nuvažiavo 9,618 kilometrų (5,976 mylių) per 45 valandas 16 minučių ir 16 sekundžių. Antrą vietą užėmė Giniel del Villiers, kuris nuo nugalėtojo atsiliko 49 minutėmis ir 41 sekunde, o trečią vietą užėmė C. Sainz, atsilikęs 1 valanda 20 minučių ir 38 sekundėmis.

Motociklų grupėje trečią kartą nugalėjo ispanas Marc Coma. 2006, 2009 ir šiais metais pergalę šventęs lenktynininkas pirmą vietą užima nuo ketvirtojo greičio ruožo. Jis lenktynes užbaigė per 51 valandą ir 25 minutes. Antrą vietą užėmė taip pat triskart „Dakar“ nugalėtojas (2005, 2007, 2010) Cyril Despres, kuris atsiliko 15 minučių ir 4 sekundėmis. Trečias baigiamąją liniją kirto portugalas Helder Rodriguez. Pastarasis atsiliko 1 valanda 40 minučių ir 20 sekundžių.

Sunkvežimių grupėje septintą kartą „Dakar“ nugalėtoju tapo Vladimir Chagin. Jis taip pat yra laimėjęs 2000, 2002, 2003, 2004, 2006 ir 2010 metais. Jis lenktynes užbaigė per 48 valandas, 28 minutes ir 54 sekundes. Antras liko kitas rusas Firdaus Kabirov, atsilikęs 30 minučių ir 4 sekundėmis, o trečias – taip pat rusas Eduard Nikolaev, atsilikęs net 3 valandomis 20 minučių ir 17 sekundžių.

Keturračių motociklų grupėje nugalėjo Alejandro Patronelli, atvažiavęs per 63 valandas, 49 minutes ir 47 sekundes. Antrą vietą užėmė Sebastian Halpern, atsilikęs 59 minutėmis ir 53 sekundėmis, trečią – Lukasz Laskawiec, atsilikęs 6 valandomis 17 minučių ir 38 sekundėmis.

ŠALFASS ir ALGS vėl kviečia slidinėti

Šiaurės Amerikos lietuvių fizinio auklėjimo ir sporto sąjunga (ŠALFASS) kartu su Šiaurės Amerikos lietuvių atletų sąjunga (LAUNA) ir Amerikos lietuvių gydytojų sąjunga (ALGS) kaip ir kiekvienais metais **2011 metų kovo 19–26 dienomis** sporto mėgėjus iš JAV, Kanados ir Lietuvos kviečia į slidinėjimo kelionę Telluride Ski Resort, Telluride, CO. Kelionėje su šeimomis dalyvauti gali tiek patyrę slidinėjantys, tiek neslidinėjantys. Norėdami užsiregistruoti viešbutyje, kreipkitės į „Mountain Vacation Specialist“ Carol Pasternak el. paštu: carol@ski.com arba telefonais 800-525-2052 (x3319), 970-925-9500 (x3319). Norėdami gauti nuolaidą, prisistatykite kaip „Lithuanian Ski Group“ narys ar nariai.

Apsistoti patariame „The Peaks Resort“. Šis viešbutis yra netoli nuo gerų slidinėjimo takų, parduotuvių, kavinių, restoranų ir kitų pramogų. Kelionės rengėjų dėka „The Peaks Resort“ lietuvių slidinėjimo grupei bus taikomos specialios nuolaidos. Tad patariame ilgai nelaukti ir užsisakyti kambarius kuo anksčiau, nes vėliau kambarių už specialią kainą gali nebekiti.

Slidinėjimo varžybos vyks trečiadienį, kovo 23 d., 10 val. r.

Registruotis varžyboms bus galima antradienį, kovo 22 d., 5:30 val. p. p. viešbučio „The Peaks Resort“ vestibulyje („lobby“).

Norėdami gauti daugiau informacijos apie kelionę kreipkitės į Ed Mickus el. paštu: edmickus1@aol.com arba į dr. Vytą Saulį el. paštu: vsaulis@sbglobal.net

Pagarbiai ŠALFASS slidinėjimo ir ALGS valdybos

Buvusio „Draugo“ bendradarbio A. Laukaičio pagerbimas Australijoje.

A. LAUKAIČIUI ĮTEIKTAS LTOK ŽYMUO

Atkelta iš 2 psl.

„Gerb. Antanui Laukaičiui už nuopelnus olimpizmui 85-mečio proga. Artūras Poviliūnas, prezidentas“. Laukaičiui taip pat buvo padovanota A. Poviliūno neseniai išleista didžiulė knyga „Olimpinė Lietuva“.

Gražios sukaktuvinės vaisės

Šios sukakties proga Laukaičio dukros Regina ir Viktorija jo erdviuose namuose surengė šaunų pokylį, į kurį atvyko daug svečių iš įvairių vietovių.

Vienas iš pokylio dalyvių Algis Bučinskas atsiuntė išsamių renginio aprašymą, kurio ištraukas čia ir pacituosime. Jis teigia: „Nuo jaunystės sužavėtas krepšinio lanku, visas to meto dienas Antanas praleisdavo, bandydamas tą kamuolį mesti taip, kad pralįstų pro prie sienos prikaltą bačkos lanką Leipalingio Dzūkijos miestelyje. Ta užsikrėsta ‘karštinė’ nepaliko jo ir iki šios dienos. Žinoma, šiandien jis pasitenkina žaidimu iš stebėtojo kėdės, bet krepšinis palaiko jo širdies plakimą. Prie vaisių stalo jubiliasas prisipažino, kad pagaliau, gašdinamas net trijų širdies specialistų, pradėjo gerti kraują skystinančius vaistus, kad dar sportiškai prabėgtų pro visokius infarktus ar kitus nedraugiškus tos rūšies svečius.“

Ragindamas susirinkusiuosius, o kartu ir pats lenkdamas alkūnėlę, sausio 8 d. savo namuose Antanas šventė 85-ąją gimtadienį. Puikias vaises suruošė dukros. Kiemelyje nuo apkrautų valgių linko stalai, o skalbyklos patalpoje įrengtame bare draugiškai šypsojosi buteliai buteliai lietuviškų, prancūziškų, vokiškų ir net australietiškų gėrimų.

Antano vaišingumas yra visiems gerai žinomas. Pas jį visada atranda

prieglaudą naujai atvykę iš Lietuvos. Kai vyko Sydney olimpiada, jis pasirūpino kaimyno namo nuoma, kad atvykę Lietuvos sportininkai turėtų galimybę palapsniui priprasti prie vietinio klimato. Čia pirmąsias dienas praleisdavo ir darbo ieškotojai statybos darbams olimpiniais žaidimams. Visa tai liudija tinkuotoje sienoje mirgantys parašai ir atsiliepiamai. Tai originali svečių knyga.

Australijos lietuvių sporto klubai kiekvienais metais susirenka išbandyti savo jėgas. Antanas yra dalyvavęs visuose susitikimuose. Išvykose į lietuvių sporto šventes Kanadoje, JAV, Lietuvoje Antaną matėme kaip jų organizatorių ir vadovą. Visame, kas buvo ir yra susiję su lietuviškų sporto klubų veikla, tiesiogiai ar netiesiogiai visur yra ‘prikšti Antano pirštai’.

Bučinskas taip pat pažymėjo, kad iš gimnazijos suolo Antano išsivežtas plunksnakotis lydėjo jį visą gyvenimą. Laukaitis ilgus metus džiugino lietuviškos spaudos skaitytojus (net ir Amerikoje) savo įdomiais rašiniais.

Rašinio autorius pabrėžė, kad ir Australijoje tarp tautiečių yra nemažai susiskaldymo, reikėjo gerai žiūrėti, kad neateitų vieni kitiems priešiški žmonės. Bučinskas rašo: „Tikrai yra graudu, matant mūsų mažėjančią skaičiumi lietuvių bendruomenę besiskaidant dėl kelių atsiradusių ‘don kichotiškų karžygių’.“

Beje, kvietimą į sukaktuvinių pobūvį buvo gavęs ir šių eilučių autorius, tačiau į šiuo metu vasara gyvenančią Australiją nesiryžau vykti, nors pagerbti savo seną kolegą tikrai norėjosi.

Su gražia švente iš arčiau susipažinau iš elektroniniu paštu gauto filmuko, kuriame galėjau pamatyti bent dalį šaunių iškilmių.

Į NAUJĄ „OLIMPINĖS PANORAMOS“ NUMERĮ ŽVELGIANT

Atkelta iš 2 psl.

Žurnale spausdinami Arvydo Juozaičio, Ritos Bertulytės, B. Čekausko, Marytės Marcinkevičiūtės, Povilo Karoblio, Mariaus Grinbergo, Antano Vaupšo, Dainiaus Genio, Vytauto Ruzgino ir kitų autorių straipsniai.

Žurnalą apipavidalino Aidas Paberžis ir Ramūnas Urbanavičius, sti-

listė-korektorė – Inga Jarmalaitė-Necelienė.

Smagu, kad žurnalo tiražas vis auga. Dabar jis jau siekia 2,300 egz. Jo adresas: Olimpiečių g. 15, LT-09200 Vilnius, Lithuania. Amerikoje gyvenantys sporto mėgėjai turėtų šiuo puikiu leidiniu tikrai susidomėti.

Jonas Zabukas, gyvenantis **Darien, IL**, pratęsė kasmetinę „Draugo“ prenumeratą ir prie mokesčio pridėjo 50 dol. auką. Tariame nuoširdų ačiū.

„Ambersail” dienoraštis

Nr. 67

Kai kurie įgulos nariai nusprendė, kad tai konservatorių simbolis – kregždutė, bet kadangi jo papilvė ne tokia, kaip mūsų vietinių kregždučių, tai taip ir neprieita prie vieningos nuomonės, kas tai per paukštis. Jis turbūt dėl to, kad buvo pakankamai pavargęs ne tik tupėjo ant mūsų denio, bet vėliau išidrasino ir įskrido į jachtos vidų. Ten pratupėjęs apie pusvalandį išskrido prie kito laivo. Kaip juokavo įgulos nariai, greičiausiai dėl to, kad niekuo jo nepavaišino.

Naujas rytas, kaip jau įprasta, prasidėjo laviruote. Tai po truputėlį pradeda atsibosti visiems įgulos nariams, ir visi laukia palankesnio vėjo, kada būtų galima pavėjui didesniu greičiu nuplaukti iki Airijos, kur būtų galima vietos lietuviams perduoti Lietuvos Respublikos Prezidento sveikinimus ir pakviesti kartu su visais pasaulio lietuviais švęsti Lietuvos vardo tūkstantmetį. Vėjo greitis panašus – apie 9 mazgus per valandą, o nuo Almerijos iki dabar esame nuplaukę jau apie 1,000 jūrmylių, bet iki Airijos krantų dar trūksta mažiausiai bent pusę tiek.

Artūras Anužis
X etapo įgulos narys

2009-05-27

Greituolis Andrius pasiekė 28 mazgų jachtos greitį

X etapo įgula artėja prie Dublino. Jau praplaukėme Atlanto vandenyną ir esame jūroje tarp Airijos ir Didžiosios Britanijos. Vakar diena buvo rami, džiazgėmės visą dieną švietusia

denį, kad tik galėtų pasigalynėti su bangomis.

Bandant pasiekti kuo didesnį greitį prasidėjo varžybos tarp buriuotojų. Kiekviena vachta stengėsi nuplaukti ne tik kuo daugiau jūrmylių, bet ir kiekvienas buriuotojas, atsistojęs prie vairo, bandė pasiekti kuo didesnį greitį. Geriausiai sekėsi Andriui Virbickui – jis per pirmąsias aštuonias minutes prie vairo sugebėjo išvystyti 28 mazgų greitį. Jis pralenkė kapitoną Liną Baublį ir Miroslavą Urbonavičių, kurie per bangas skriejo 26 mazgų greičiu. Nepatyrusiam buriuotojui daugiau nei dvidešimties mazgų greitis – įspūdingas, net sunku apsaityti, ką reiškia skrieti vėjo genama jachta per vandenyną apie 50 kilometrų per valandą greičiu, kai banga po bangos ritasi ant denio. Skriejant tokiu greičiu vyrų nuotaika pastebimai gerėja. Šitaip plaukiant jau nebe už kalnų Dublino uostas, kur buriuotojų laukia susitikimas su vietos lietuviais.

Artūras Anužis
X etapo įgulos narys

2009-05-28

Apie baimes ir krizes

Jeigu šnekant atvirai, naktį gulint ant gulio girdi, kaip traška braška laivas (tikimės, kad šiuos garsus jums galėsime parodyti savo filmuotoje medžiagoje), girdi, kaip komanda rifuoja grotą iki antro rifo (mažina pagrindinės burės plotą), pagalvoji, Dieve, Dieve, man gi reikia į vachtą,

saule, kai kurie atsigulę ant denio bandė deginti savo vis dar baltus veidus. Daugiau nelabai išieitų išsirengti, nes vandenyne vis dar šaltėja, vakarais einant į vachtą nelabai padeda ir pirštinės, o ypač jei jos sušlampa. Tada gelbėja tik karšta arbata ar kava.

Jau vakar mums orų prognozės pranašavo audrą. Tas šlyt ir atsitiko – audra jachta „Ambersail” užklupo ketvirtą rytą. Pūtė 43 mazgų vėjas, o vandenyno bangos viena po kitos laistė jachtos denį. Tačiau audra tik pagyvino įgulos gyvenimą, nes pagaliau atsirado proga „pasikinkyti” vėjai ir išbandyti jachtos galimybes. Patyręs buriuotojas ir knygų apie buriavimą autorius Artūras Dovydenas, net nesulaukęs savo vachtos, kopė į

ir supranti, kad norisi pakišti po antklode galvą ir tyliai lindėti savo urvelyje-gulte.

Sunkiai apsirengi dar neišdžiūvusius drabužius, iš lėto išlipi ant denio ir... matai, kad laivas valdomas laipsnio tikslumu (šiaip jau tikrai nerealaus laivas – tikras kosmosas), ir grožiesi, kaip laivas plaukia, kaip vėjas šiauria bangas – nupūsdamas vandens purslus nuo bangų viršūnių. Baimė pereina į susižavėjimą. Emocijos užpildo visas mintis. Ir vietoje to, kad sėdėtumei suglaudęs ausis ir lauktum eilinio bangos smūgio, visą dėmesį sutelki į tai, kaip apeiti bangą, kaip nusileisti nuo jos beprotišku greičiu (Andrius pasiekė laivo greitį 28 mazgų per valandą).

Bus daugiau.

Dantų gydytojai

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
DANTŲ GYDYTOJAS
Lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą.
Susitarimui kalbėti angliškai arba lietuviškai.
4647 W. 103 St., Oak Lawn, IL
55 E. Washington, Suite 2401,
Chicago, IL
Tel. 708-422-8260.

DR. JOVITA KERELIS
DANTŲ GYDYTOJA
9525 S.79 th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. (708) 598-8101
Valandos pagal susitarimą

Akių ligos

ARAS ŽLIOBA, M.D.
AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA
219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

Vidaus ligos

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C.
VIDAUS LIGŲ GYDYTOJAS
Kalbame lietuviškai
6918 W. Archer Ave. St. 5 ir 6
Chicago, IL 60638
Tel. 773-229-9965
Valandos pagal susitarimą

Širdies ir kraujagyslių ligos

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS – ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60652
Kab. tel. 773-471-3300

Skelbimų skyriaus
tel. 1-773-585-9500

SLIDINĖJIMAS

Alpių šlaituose karaliavo „Kalnų ereliai”

Italijoje vykusiose Lietuvos kalnų slidinėjimo rungtynėse daugiausia medalių susižėrė Vilniaus klubo „Kalnų ereliai” atstovai. Kasmet Alpėse vykstančios Lietuvos pirmenybės šįsyk buvo surengtos Italijos kalnų kurorte Civetta. Dvi dienas vykusiose varžybose kalnų slidininkai varžėsi slalomo ir slalomo milžino rungtyse.

Visišku šalies nugalėtoju antrus metus iš eilės tapo vilnietis Karolis Janulionis.

Slalomo milžino varžybų nugalėtojai:

Vyrai: 1. Karolis Janulionis, 2. Aivaras Tumas, 3. Kasparas Pajarskas.
Moterys: 1. Marcelė Kuliešiūtė, 2. Laura Pamerneckytė, 3. Ieva Januškevičiūtė.

Slalomo varžybų nugalėtojai:

Vyrai: 1. Karolis Janulionis, 2. Rokas Zaveckas, 3. Aivaras Tumas.
Moterys: 1. Ieva Januškevičiūtė, 2. Marcelė Kuliešiūtė, 3. Ieva Urbonavičiūtė.

Iš visų ant garbės pakopos kopusių kalnų slidininkų tik R. Zaveckas nepriklauso Vilniaus klubui „Kalnų ereliai”. Visi šalies varžybų medalių laimėtojai yra jaunesni nei 19 metų.

Sportas.info

„Kalnų erelių” nuotr.

Čikagos lituanistinėje mokykloje paminėta Laisvės gynėjų diena

AUDRONĖ SIDAUGIENĖ

„1991-ųjų sausio 12-oji – šalta apniukusi diena Vilniuje. Tūkstančiai žmonių iš visos Lietuvos atvyko prie dabartinio Seimo pastato saugoti tuometinės Lietuvos širdies. Rinkosi ir jauni, ir vyresni. Kai kurie jų ten jau buvo visą savaitę – dainomis, bendra širdžių šiluma saugojo mūsų tautos norą būti laisvais ir nepriklausomais. Ta naktis prieš 20 metų atnešė labai daug skausmo – 13 žuvusiųjų ir šimtai sužeistųjų. Po mėnesio, po didelių kančių mirė dar viena tos nakties auka.

Kalba mokytojas Juozas Polikaitis. Šalia jo – programos vedėja Audronė Sidaugienė.

„Tų įvykių dalyviai buvo, galbūt, ir jūsų tėveliai, seneliai, kiti gimnainčiai“, – tokiais žodžiais Čikagos lituanistinėje mokykloje (ČLM) prasidėjo Laisvės gynėjų dienos minėjimas, į kurį susirinko 4–10 klasių mokiniai, tėveliai ir mokytojai. Sausio 15 d. susirinkome visi kartu, kad paklaustume tos dienos liudytojų, kad prisimintume ir pagerbtume žuvusiųjų atminimą. Keturiolika Sausio 13-osios aukų – eiliniai, beginkliai žmonės, atėję saugoti savo ir mūsų ateities, nespėję pasidžiaugti nauju rytu...

Mokyklos vestibulyje kabėjo tą dieną žuvusiųjų nuotraukos su jų biografijomis. Šalia jų – mokytojos Evelinos Karalienės padaryta raudonų gvazdikų puokštė. Eidami į salę mokinukai, tėveliai skaitė žuvusiųjų biografijas.

Mokytoja Genė Razumienė kanklių skambėjimu pakvietė visus sugiedoti „Tautišką giesmę“.

Minėjamą tėsėmę mokytojos G. Razumienės daina apie mamą, išlydėjusią savo vaikus ginti tėvynės. Tų dienų dalyvis, Krašto apsaugos būrio narys, dabartinis mokyklos tėvų komiteto pirmininkas Valdas Kerulis uždegė 14 atminimo žvakutę.

Vėliau mokytoja G. Razumienė, tomis dienomis gyvenusi prie Sitkūnų, netoli Kauno, papasakojo, ką teko išgyventi jai ir jos šeimai.

Kad jaunoji karta geriau suprastų, kas vyko tomis sausio dienomis Lietuvoje, buvo parodytas vaizdo įrašas. Mokiniai ne tik pamatė tų dienų vaizdus, bet ir išgirdo pasakojimus apie tai, ką tuo metu išgyveno įvykių sukuryje atsidūrę lietuviai.

Tėvų komiteto pirmininkas V. Kerulis papasakojo, kaip kartu su bendražygiais gynė tuometinę Aukščiausiąją Tarybą, kaip jam teko garbė saugoti Vytautą Landsbergį, apie tai, kaip asmeniškai buvo gavęs užduotį „Molotovo kokteiliais“ ir granatomis pulti priešus iš užnugario, jei to prireiktų.

Mokytojas Juozas Polikaitis pasidalijo savo prisiminimais apie išeivijos lietuvių pastangos skleisti žinią pasauliui apie kruvinuosius įvykius Lietuvoje, apie tai, kaip jis asmeniškai, parašytas Lietuvos Respublikos ambasados Washington, DC, turėjo skambinti į Kauną ir patikslinti gautas iš Lietuvos žinias. Vėliau jo patikslinta informacija buvo perduota Baltiesiems Rūmams.

Po liudininkų prisiminimų susirinkusieji žiūrėjo dar vieną vaizdą, specialiai sukurtą pagerbti 13 Lietuvos sūnų ir dukrai Loretai. Mokytoja Lina Tumasonienė garsiai perskaitė kiekvieno žuvusiojo vardą, pavardę ir žuvusiųjų artimųjų labai jautrius asmeninius išgyvenimus bei prisiminimus.

Salėje skambėjo Eurikos Masytės įdainuota „Laisvė“ – daina, visada išliksianti tų dienų himnu. Mokytojų ir tėvelių akyse spindėjo ašaros, o širdyse atgimė prisiminimai. Tikime, kad šis buvimas kartu palietė ir kiekvieno mokinuko širdį.

„Sausio 13-osios įvykiai buvo labai svarbus žingsnis į laisvę, į visos Tarybų Sąjungos subyrėjimą. 20 metų prabėgo labai greitai. Per tuos me-

tus Lietuva labai pasikeitė. Mes tapome Europos Sąjungos, NATO dalimi. Esame laisvi.

Gyvename JAV. Mes, mokytojai ir tėveliai, galėjome atvykti į šią šalį ir pradėti naują gyvenimą. Čia jau gimė jaunoji karta, kuri kitokios Lietuvos ir nežino. Tikėkime, kad mums niekada neteks pergyventi naujos Sausio 13-osios, tačiau tų dienų įvykiai turi išlikti kiekvieno lietuvių atmintyje. Todėl labai svarbu, kad ta žinia būtų perduota jaunajai kartai.

Būtų labai prasminga, jei moksleiviai, lankydami Lietuvoje, nuvažiuotų į Antakalnio kapines ir nulenktų galvas prieš tuos 14, kurie paaukojo savo gyvybę už mus“, – baigdamą kalbėjo minėjimo vedėja A. Sidaugienė.

Laisvės gynėjų dienos minėjimas baigtas daina „Kokia nuostabi, Lietuva, esi...“. Išsiskirstė išsinešdami visų kalbėtojų palinkėjimus – būti savo tautos patriotais...

Mokyklos kieme lietuviškos trispalvės spalvomis pražydo žiemos ir sniego užmigdytas kadagys. Medis turi labai gilius šaknis. Mūsų šaknys – mūsų žemė, mūsų šeima, mūsų kalba, tradicijos.

Medis taip pat turi šakas, kurios sužaliuoja pavasarį – tai mūsų jaunoji karta, mūsų ateitis. Trispalviai žiedai tą šeštadienio popietę išlydėjo mus namo, o kitą šeštadienį jie pirmieji pasveikins sugrįžusius į mokyklą.

Saugodami tradicijas, su viltimi, tikėjimu žiūrime į ateitį ir pradėdame ruošti artėjančiam Lietuvos gimtadieniui. Kiekviena klasė ruošia projektus, skirtus tai dienai, mokinukai prieš gražiausią vietovę Lietuvoje, o šventę vainikuos mokinių koncertas.

Mokyklos vestibulyje prie Sausio 13-osios aukų nuotraukų buvo pamerktos gyvos gėlės.

Sausio įvykių dalyvis, dabartinis ČLM tėvų komiteto pirmininkas Valdas Kerulis uždega atminimo žvakutes.

Audronės Sidaugienės nuotr.

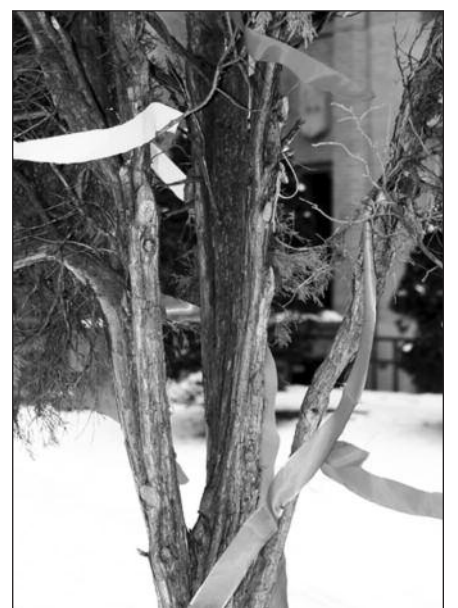

Muzikos mokytoja Genė Razumienė.

Čikagos lituanistinėje mokykloje paminėta Laisvės gynėjų diena.

Remigijaus Satkausko nuotraukos

Kadagai prie mokyklos „pražydo“ lietuviškos trispalvės spalvomis.

Amerikietiškas futbolas – laiko gaišinimas ar atgaiva?

Atkelta iš 3 psl.

Prisimenu 1992 metų vasaros pasivaikščiavimo Vilniaus senamiestyje. Mus lydėjo ten gyvenantis gimnaitis ar bičiulis. Man pastebėjus, kad senamiestis neįtikėtai tuščias, palydovas ramiai paaiškino, kad visa Lietuva tuo metu buvo prilipusi prie televizorių, mat kaip tik tą vakarą Barselonoje vykusioje olimpiadoje Lietuvos krepšininkai kovojo „mirtiną kovą“. Neveltui, gal su kiek ironijos, sakoma, kad krepšinis yra antroji lietuvių religija. Tose žaidynėse Lietuva iškovojo bronzos medalį.

Nežinau, ar galima būtų sakyti, kad amerikietiškas futbolas yra Amerikos antroji religija, bet ne kartą esu girdėjęs teigimą, kad „Super Bowl“ žaidimo metu būtų geriausias laikas užpulti Ameriką. Neva niekas to nepastebėtų ar apie tai nesužinotų iki pat žaidimo pabaigos.

Romualdas Kriaučiūnas – klinikinis psichologas, 2005 m. gavęs JAV LB Kultūros tarybos Žurnalistikos premiją už ilgalaikį darbą žiniasklaidoje.

Algirdai Palecki, atsipeikėkite!

Atkelta iš 5 psl.

Niekada nepamiršiu jo pasakojimo, kaip jis gimtuosiuose Dirmeikiuose „bendravo“ su sribu P. Sodeika – nusipirkęs butelį naminės, nuėjo pas tą pagrindinį mūsų skundiką ir pasakė jam: „Išgerkem. Žina, dėkov, kad mone ystrėme. Pamačiau svieta, išmuokau rusiška, vo tu če sau smirdi kap smirdiejis.“

Po to tėvas, visą gyvenimą mylėjęs ir branginęs žemę, susiėmė rąkomis galvą ir sudejavo: „Kon tei bedievia komunista padare su žeme!“ Jam skaudėjo dėl apleistos žemės, skaudėjo dėl to, kad vėl varomas iš Lietuvos. Beje, dėl žemės jam skaudėjo iki gyvenimo pabaigos.

Tiksliai negalėčiau pasakyti, ar tą pačią, ar kitą naktį, tėvas tyliai išslinko į kiemą. Mama netrukus nusėkė iš paskos, atplėšė medines lauko tualetu dureles ir dar spėjo nuplėšti tėvo kaklą juosusį diržą ir išgelbėti jį nuo savizudybės.

Po to teko sergėti tėvą – mama nenuleisdavo nuo jo akių iki pietų, parėjusi iš mokyklos aš iš tolo stebėdavau tėvą, – atsisėdusi kieme apsimeddavau skaitanti knygą, o iš tikrųjų pakėlus akis žvilgsniu sekdavau tėvą. Kraupiausias vaizdas, kai dabar prisimenu, buvo, kai tėvas, priėjęs prie obels, siekė smakru atsišakojimo, lyg žiūrėtų, ar čia galima būtų pasikarti.

Mamos tėvas per pažįstamus ir už pinigų padėjo paguldyti tėvą į Kauno klinikas. Per tris mėnesius gydytojai tėvą gražino gyvenimui. Neįgalius jo tėvus geri kaimynai nuvežė į Aukštelkės senelių namus, kuriuose jie iki gyvenimo pabaigos kiekvienas turėjo po geležinę lovą keturviečiuose kambariuose.

Vėliau mamos tėvas per pažintis rado komunistą, kuris už 500 rublių kyšį mus priregistravo Telšiuose (tiek pinigų nebeturėjome, tai buvo tėvo būsimu darbo santechniku septynių mėnesių atlyginimas). Prasidėjo čigoniškas gyvenimas – iš pradžių mus tris priėmė tolimi giminės į savo vieno kambario butą, kuriame jie gyveno su dviem savo vaikais, paskui pavyko išsinuomoti atskirą 9 kvadratinį metrų kambarėlį mansardoje (vando ir išvietė – lauke), kuriame keturių asmenų šeima galėjome pasistatyti dvi lovas, tad ir brolis grįžo iš Klaipėdos.

Po kelerių metų tėvas ėmė važinėti dirbti į Naująją Akmenę, kad galėtų gauti butą. Dirbo su nuteistaisiais, turėjo lovą darbininkų bendrabutyje, o įkopus į septintą savo gyvenimo dešimtmetį, pagaliau gavo žinybinį dviejų kambarių butą Nau-

jojoje Akmenėje. Visą gyvenimą žavėjaisi žodžiais neišreikštu tėvų susitaikymu su prarastu gyvenimu – juk vos už kokių 20 km stovėjo gimtoji tėvo sodyba, bet nė karto apie ją nebuvo užsiminta. Po Nepriklausomybės atkūrimo jos jau nebuvo likę. Dar arčiau buvo mamos vaikystės ir jaunystės namai – šia tema taip pat nekalbėta. Mano kartai tenka susitaikyti su tuo, kad iš Vakarų atvažiavę turtingi kitataučiai gauna milijoninius atlyginimus už prarastą turtą, o mums, likusiems trims turtingiausio kaimo ūkininko šeimos nariams, po nepriklausomybės atkūrimo buvo atseikėta po 2,000 Beverčių rublių.

Tad šių eilučių autorė ir tūkstančiai J. Paleckio ir S. Naujalio įsakymu atstumtųjų nugyvensime gyvenimą su neužgyjančiais randais širdyje – nežinodami kelio prie vaikystės takų ir gimtosios trobos slenksčio.

Nelinkėčiau nė vienam penktosios kolonos, enkavėdisto ar savo tautai nusikaltusio komunistinio veikėjo vaikaičiui patirti bent dalį to širdies skausmo, kurį teko išgyventi tūkstančiams trijų ar dviejų kartų sugrižėlių, atstumtųjų ne tremtin pasmerkusių okupantų, o patriotais save laikusių lietuvių.

Vokietijos jaunimas atsipeikėjo praėjus 23 metams po nacionalsocializmo žlugimo. Lietuvoje po komunizmo žlugimo *de jure* praėjo dvidešimt metų. Ar ne laikas Algirdo Paleckio tipo mankurtams pasekti vadinamosios 68-ųjų kartos Vokietijoje pavyzdžiu – permąstyti senelio palikimą ir bent kelis mėnesius paslaugyti neįgalų laisvės kovotoją, tremtinį ar partizanų našlę?

Autorė dėkoja Irenai Stolygienei ir Kauno tremties ir rezistencijos muziejaus darbuotojams už atsiųstas dokumentų kopijas.

Irena Tumavičiūtė – Lietuvos publicistė, filologė, vertėja, Lietuvai pagražinti draugijos narė.

Margumynai

Augalai ir gyvūnai įveikia Černobylio radiaciją

Po Černobylio atominės elektrinės sprogimo aplink ją pažymėtoje draudžiamoje zonoje, kur tebestūkso žmonių apleisti pastatai, augalai ir gyvūnai sugebėjo prisitaikyti prie aplinkos toksikumo. CNN skelbia, jog mokslininkai, ištyrinėję sojų ir linų sėklas, surinktas penki kilometrai nuo buvusio reaktoriaus, nustatė, kad jie nėra paveikti didelės radiacijos. Išskirtinė zona aplink Černobylių nubrėžta 30 kilometrų spinduliu.

Šernas Černobylio teritorijoje.

„Sėklose aptikome labai mažai radiacijos. Stiebe ir lapuose radioktyvumo yra, tačiau jis kažkaip sustabdomas ir nepasiekia sėklų, – sakė Martin Hajduch iš Augalų genetikos ir biotechnologijų instituto Slovakų mokslų akademijoje. – Negaliu patarti valgyti augalus iš Černobylio, tačiau manau, kad kažkuriuo metu tai bus įmanoma“. Jis tvirtina esąs padrasintas augalų atsigavimo greičio ir dėl to Černobylio teritoriją apibūdina kaip „kupiną gyvybės“.

Černobylio forumas – sudarytas iš aštuonių Jungtinių Tautų agentūrų – prieš penkerius metus paskelbė savo ataskaitą apie nelaimės palikimą gamtoje. Joje teigiama, kad augalų ir gyvūnų populiacijos po jėgainės sprogimo išaugo, o žmonėms draudžiama zona „paradoksaliai tapo unikaliu bioįvairovės prieglobsčiu“. Išskirtinėje zonoje buvusiomis miestų gatvėmis vaikštinėja briedžiai, šernai, ant stulpų tupi varnos.

Vis dėlto kai kurie mokslininkai

su tokiu vertinimu nesutinka. Anders Moller iš Prancūzijos radiacijos poveikį gyvūnams aplink Černobylių stebi du dešimtmečius. „Didesnės radiacijos sritys turi mažiau gyvūnų, išgyvenimas ir dauginimasis ten sumažėjęs“, – teigia jis, pridurdamas, jog mutacijų – gausiau. Moller yra vienas iš pernai spaudoje paskelbto tyrimo bendraautorių – studijoje, priešingai Černobylio forumo ataskaitai, teigiama, jog vabzdžių, paukščių ir žinduolių įvairovė srityje mažėja. Anot Moller, ne visas rūšis radiacija veikia vienodai. Kai kurie paukščiai, tarp jų – ir migruojančios rūšys, yra labiau pažeidžiami radiacijos nei kiti.

Tuo metu Hajduch teigia, kad gyvūnų skaičius draudžiamoje zonoje šiuo metu greičiausiai yra didesnis nei prieš nelaimę todėl, kad nėra žmonių, kurie medžiotų ar žvejojūt. „Bet jei pažvelgtumėte, kiek rūšių tebėra, manau, jų būtų mažiau“, – sakė jis.

Černobylio nelaimės metu aplinką paveikė apie 40 skirtingų radiacijos šaltinių. Cezis išlieka plačiausiai išplitęs teršalas, tačiau išlieka susirūpinimas dėl ilgalaikio stroncio ir plutonio poveikio. Ukrainos vyriausybė gruodį paskelbė, jog nuo šių metų Černobylio nelaimės teritoriją planuoja atverti turistams. Šiuo metu Černobylio miestelyje dirba apie 3,500 tūkst. žmonių: tai šios zonos administracijos darbuotojai, milicininkai, apsaugos darbuotojai, taip pat mokslininkai (fizikai, biologai, medikai), kurie atlieka stebėjimus ir tyrimus.

Tuo metu Pripetė, buvęs energetikų miestelis už dviejų kilometrų į šiaurės vakarus nuo Černobylio atominės jėgainės, stūkso kaip niekieno miestas. Iki Černobylio nelaimės jame gyveno daugiau nei 50,000 gyventojų, o dabar čia – nė gyvos dvasios. Išskyrus gamtą.

Delfi.lt

Rastas naujas būdas apsaugoti nuo ryklių

Balta arba šviesiai melsva maldymosi bei nardymo apranga gali apsaugoti nuo ryklio atakos, rodo nauja studija, kuri aptiko, jog šie vandenų plėšrūnai neatskiria spalvų. Tyrejai nustatė, kad ryklių, tarp jų – ir ypač agresyvių bukasnukių bei tigrinių, akys pasaulį mato tik juoda ir balta spalvomis bei jų atspalviais, praneša „The Telegraph“.

Tai reiškia, kad melsvo jūros vandens fone būtų saugesnė jam mažai kontrastinga šviesi aprangos spalva. Naujausias išvados paaiškinimų tarptautinius ryklių puolimų statistikos duomenis, kurie rodo, jog didžioji dalis užpultų narų bei banglentininkų dėvėjo juodus kostiumus.

Vakarų Australijos bei Queensland universitetų mokslininkai tyrė iš viso

septyniolikos ryklių rūšių akis. Nustatyta, jog jų tinklainėje buvo tik vieno tipo šviesos jutiklis – gebantis atskirti šviesą ir tamsą. Tai reiškia, jog raudonas obuolys rykliams būtų tik tamsus šešėlis. Profesorius Nathan Hart nurodė, kad ryklių matomi vaizdai gali būti palyginti su nespaltvota televizija. Dauguma žuvų ir rajų turi tam tikrą spalvų regėjimą, tačiau žinduoliai banginiai, delfinai bei ruoniniai, manoma, taip pat skiria tik juodos ir baltos atspalvius.

Naujos ryklių studijos rezultatai laikomi stebinančiais, nes jie yra vieni puikiausių plėšrūnų pasaulyje. Iki šiol mokslininkai manė, jog ryklių sėkmė buvo paremta itin išsivysčiusiomis juslėmis, tarp jų – ir regėjimu, rašo „The Telegraph“.

Delfi.lt

MUTUAL FEDERAL BANK

Namams paskolos, apdraustos sąskaitos

2212 West Cermak Road, Chicago, IL 60608

773-847-7747 * www.mutualfederalbank.com

Stephen M. Oksas, *President*

Patarnaujam Čikagos ir apylinkių lietuviams daugiau kaip 100 metų.

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

◆ **Sausio 23 d. 10:30 val. r. šv. Mišios** Švč. Mergelės Marijos Gimimo parapijos bažnyčioje bus aukojamos už žuvusius sausio 13-ąją. Po Mišių parapijos salėje – pietūs.

◆ **„Dainavos“ valdyba praneša**, kad Lietuvių meno ansamblio „Dainava“ koncertas „Aukos dvasia“ vyks sekmadienį, sausio 23 d., 3 val. p. p. Švč. Mergelės Marijos Gimimo bažnyčioje (6812 S. Washtenaw Ave., Chicago, IL). Į Marquette Park bažnyčią iš Pasaulio lietuvių centro Lemonto socialinių reikalų skyrius organizuoja autobusą (10 dol.). Vietas galite užsisakyti tel: 630-243-8611 arba tel. 630-334-2906 (Pranas).

◆ **Socialinių reikalų skyrius** Lemonte maloniai kviečia į filmų popietę. Sausio 26 d., trečiadienį, 1 val. p. p. bus rodomas dokumentinis filmas „Saldutiškis“ (Utenos rajonas) iš ciklo „Mūsų miesteliai“. Filmai rodomi PLC skaitykloje.

◆ **Sausio 27 d. 8 val. r., sausio 29 d. 4 val. p. p.** ir sausio 30 d. 10:30 val. r. Švč. Mergelės Marijos Gimimo parapijos bažnyčioje bus aukojamos šv. Mišios Palaimintojo Jurgio Matulaičio garbei. Sausio 29 d. Mišiose dalyvaus vokalinis ansamblis „Anima“, vadovaujamas muziko Ričardo Soko, ir seselės iš Lemont. Po šv. Mišių aktoriai Apolonija ir Petras Steponavičiai skaitys ištraukas iš arkivyskupo užrašų.

◆ **Sausio 30 d., sekmadienį, 12:15 val. p. p.** PLC didžiojoje salėje bus pristatyta organizacijos „Vaiko vartai į mokslą“ 2010 m. veikla.

◆ **Jaunimo centro (JC) Moterų klubas** kviečia visus sausio 30 d. po 10:30 val. r. šv. Mišių Tėvų jėzuitų koplyčioje ateiti į JC kavinę, kur klubo narės vaišins mieliniais blynais ir pačių virta obuoliene.

◆ **Sausio 30 d. Švč. Mergelės Marijos** Nekaltojo Prasidėjimo parapijos salėje po lietuviškų Mišių įvyks Brighton Park Lietuvių Bendruomenės narių metinis susirinkimas.

◆ **Prezidento Aleksandro Stulginskio** gimimo metinių minėjimas vyks sekmadienį, vasario 6 d., 12:30 val. p. p. Pasaulio lietuvių centro didžiojoje salėje (14911 127th St., Le-

mont, IL). Garbės viešnia – Prezidento dukra dr. Aldona Juozevičienė su šeima. Programoje – Juozas Polikaitis, Stasė Petersonienė bei dr. Aldonos Juozevičienės asmeniniai prisiminimai. Meninę programą atliks Dariaus Polikaičio vadovaujamas vyrų oktetas. Į iškilios Lietuvos asmenybės gimtadienio šventę, prisiliesti prie dalelės Lietuvos istorijos, visus maloniai kviečia „Saulutė“, Lietuvos vaikų globos būrelis.

◆ **Šeštadienį, vasario 12 d., 6 val. v.** Lietuvių dailės muziejuje, Pasaulio lietuvių centre, vyks pianisto Petro Geniušo labdaros koncertas. Rengia Lietuvos vaikų globos būrelis „Saulutė“.

◆ **Vasario 13 d. Švč. Mergelės Marijos** Gimimo bažnyčioje 10:30 val. r. šv. Mišiose minėsime Vasario 16-ąją. Po Mišių parapijos salėje bus programa, kurioje sveikinimo žodį tars svečias LR generalinio konsulato Čikagoje trečiasis sekretorius Ramūnas Loda, muzikinę programą atliks vaikų pop choras „Svajonė“ (vadovė Alina Šimkuvienė). Kviečiame aktyviai dalyvauti.

◆ **Vasario 25 d., penktadienį, Dailės** muziejaus patalpose, PLC, Lemont, IL, 7 val. v. vyks Daivos Markelytės knygos „White Field, Black Sheep“ pristatymas. Rengia Filisterių skautų sąjungos Čikagos skyrius. Daugiau informacijos pas fil. Viliją tel. 708-567-9611.

IŠ ARTI IR TOLI...

◆ **Vasario 5 d., šeštadienį, 5 val. p. p.** kviečiame į dainų autoriaus ir atlikėjo Arvydo Vilčinsko koncertą „Po 20 metų. Grįžtu namo, kol saulė dar nenusileido“, kuris vyks St. Sophia Ukrainian Catholic Church parapijos salėje, 5600 N. Colony Blvd., The Colony, TX, 75056. Daugiau informacijos galite gauti el. pašto adresu jurgita@centras.lt; arvydas18@yahoo.com arba tel. 505-918-4413, tel. 505-340-5863.

◆ **Kviečiame visus 7–10 metų** vaikus į Seattle LB „Lanko“ tautinių šokių grupę. Repeticijos vyksta sekmadieniais Ronald United Methodist Church, Shoreline, WA. Visais klausimais kreipkitės į vadovę Austina De Bonte el. paštu austinad@hotmail.com arba tel. 425-788-5609.

Čikagos lituanistinėje mokykloje prasidėjo kasmetinis skaitymo konkursas. Tad nenuostabu, kad užsukus į mokyklos biblioteką, čia visada rasi mokinių, besirenkančių knygas skaitymui (nuotraukoje). Konkursui pasibaigus mokykloje vyksta Lietuviško žodžio šventė, kurioje apdovanojami daugiausia knygų perskaitę mokiniai.

Audronės Sidaugienės

A. a. Danielai Lozoraitienei prisiminti

2010 m. gruodžio 23 d. rytą po ilgos sunkios ligos Romoje mirė Daniela D'Ercole-Lozoraitienė, Lietuvos atstovybės prie Šventojo Sosto vadovo, ambasadoriaus Washington, DC, ir Romoje, kandidato į Lietuvos prezidentus Stasio Lozoraičio jaunesniojo našlė. Palaidota Romoje.

Jos atminimui sausio mėnesį įvairiose bažnyčiose bus aukojamos šv. Mišios.

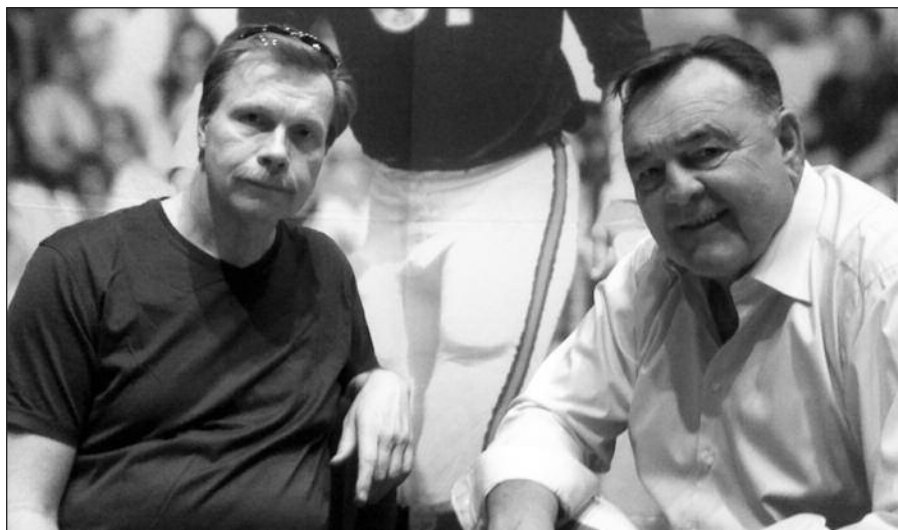
Š. m. **sausio 22 d.**, šeštadienį, 12 val. p. p. **Palaimintojo Jurgio Matulaičio centre** (Nekaltai Pradėtos Mergelės Marijos seserų vienuolyne, Žiemenos g. 6, **Kaunas**) bus aukojamos šv. Mišios už 2010 m. gruodžio 23 d. Romoje mirusią Danielą Lozoraitienę. Mišias atnašaus Lietuvos ir Latvijos jėzuitų provincijolas kun. Gintaras Vitkus, SJ. Mišių metu giedos Sakralinės muzikos mokyklos mergaičių choras „Pastorale“, vadovaujamas N. Jautokienės.

Sausio mėn. 23 d., sekmadienį, šv. Mišios už a. a. D. Lozoraitienę bus aukojamos **Romoje**.

Washington, DC Lietuvių misijos šv. Mišios už a. a. D. Lozoraitienę bus aukojamos **sausio 30 d.**, sekmadienį, 2 val. p. p. Epiphany bažnyčioje (2712 Dumbarton St., N.W., Washington, DC). Mišias atnašaus mons. Algimantas Bartkus.

Washington, DC Lietuvių misijos info

Sausio 29 d., šeštadienį, 9 val. r. Pasaulio lietuvių centro Fondo salėje apie susižeidimus darbe ir kitų skausmų nustatymą kalbės **daktaras Jonas Prunskis, MD** ir **advokatas Vytautas Mockaitis**. Daugiau informacijos gausite paskambinę Illinois Pain Institute tel. 630-748-3300.

Dr. Jonas Prunskis (kairėje) š. m. sausio 15 d. Las Vegas mieste susitiko su buvusiu futbolo komandos „Bears“ žaidėju Dick Butkus. Susitikimo metu kalbėta ne tik apie Lietuvą, Butkaus tėvo atvykimą į JAV 1904 metais, jo paties kelionę prieš 5 metus į tėvo gimtinę, bet ir apie įvairius skausmus, kuriuos D. Butkus patiria pasibaigus jo sportinei veiklai.

Dr. J. Prunskio asmeninio archyvo nuotr.

BALSSI jau kviečia į vasaros kursų

Baltijos studijų vasaros institutas (The Baltic Studies Summer Institute (BALSSI)) **2011 m. birželio 13–rugpjūčio 5 d.** kviečia lankyti intensyvius lietuvių, latvių ir estų kalbų kursus. Jau trečius metus iš eilės BALSSI globos University of Wisconsin-Madison Rusijos, Rytų Europos ir Centrinės Azijos centras (The Center for Russia, East Europe and Central Asia (CREECA)).

2011 metų programoje siūlomi pirmųjų ir antrųjų metų lietuvių, latvių ir estų kalbų lygiai, taip pat bus galima klausyti paskaitų anglų kalba apie Baltijos šalių istoriją, kultūrą, bus rengiami kultūriniai renginiai, susiję su Baltijos šalimis. Daugiau informacijos apie stipendijas, taip pat paraiškų formas galite rasite BALSSI internetiniame puslapyje: <http://www.creeca.wisc.edu/balssi/>

Prašymus FLAS stipendijai gauti reikia pateikti iki 2011 m. vasario 15 d., **registracijos ir kursus pabaiga – 2011 m. balandžio 11 d.** Dėl išsamesnės informacijos apsilankykite BALSSI tinklalapyje: <http://creeca.wisc.edu/balssi/> arba kreipkitės į BALSSI programos koordinatorę Nancy Heingartner el. paštu: balssi@creeca.wisc.edu arba tel.: 1-608-262-3379.

Ieško giminių

Kreipiuosi su prašymu. Mano dėdė Jonas Vaznelis, Vinco ir Magdaleonos Svipaitės sūnus, gimęs 1894. 09.18/30d. Valinčių kaime, Punsko valsčiuje (dabar Lenkija), prieš Pirmąjį pasaulinį karą išvažiavo į JAV. Ten gyveno nevedęs, palikuonių ne-

turėjo. Mirė apie 1957 m.

Nežinome, kur J. Vaznelis gyveno ir kur liko palaidotas. Spėjame, kad dirbo kažkokioje anglių kasykloje.

Gal yra žinančių, kur jis palaidotas? Rašyti galite el. pašto adresu juozeif@silog.pl **Juozas Vaznelis**